

Together

fighting AGAINST hate crimes

Έκθεση για την Παρακολούθηση Εγκλημάτων Μίσους
Κύπρος

With financial support from the Fundamental Rights and Citizenship Programme of the European Union

Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση συντάσσεται και υποβάλλεται στο πλαίσιο του MAZI Ενδυνάμωση των φορέων της κοινωνίας και υπηρεσιών επιβολής του νόμου να κάνουν ορατά τα εγκλήματα μίσους, το οποίο είναι ένα διακρατικό πρόγραμμα που συγχρηματοδοτείται από το Νομικό Τμήμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το έργο είναι διάρκειας δύο ετών, από την 1η Δεκεμβρίου 2014 μέχρι τις 31 Νοεμβρίου 2016 και υλοποιείται από ΜΚΟ από την Κυπριακή Δημοκρατία (ΚΔ), την Ιταλία, την Τσεχική Δημοκρατία και την Ισπανία. Η ΚΙΣΑ - Κίνηση για Ισότητα, Στήριξη, Αντιρατσισμό, σε συνεργασία με το Γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ως συνδεδεμένης εταιρού, υλοποιεί το έργο στην ΚΔ. Το έργο συντονίζεται από την ΜΚΟ SOS Racism Giruzkoa (Ισπανία) και οι υπόλοιπες ΜΚΟ εταίροι είναι οι εξής: SOS Racisme Catalunya (Καταλονία – Ισπανία), Οργανισμός για Αρωγή σε Πρόσφυγες – OPU (Τσεχική Δημοκρατία), και Lunaria, CGIL - Τμήμα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Roma Tre (Ιταλία).

Το έργο στοχεύει στη βελτίωση των ικανοτήτων των Υπηρεσιών Επιβολής του Νόμου (YEN) και των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚΠ) - ΜΚΟ καθώς και οργανώσεων κοινοτήτων - στο να καθιστούν ορατά τα εγκλήματα μίσους στην ευρωπαϊκή κοινωνία, το οποίο είναι ένα σημαντικό βήμα για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους και συναφών παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος είναι:

- Να ενισχύσει την ικανότητα των YEN και των ΟΚΠ στον εντοπισμό και την αναφορά εγκλημάτων μίσους και την αλληλεπίδραση με τα θύματα.
- Να βελτιώσει τη συλλογή δεδομένων για τα εγκλήματα μίσους, με τη δημιουργία και την εφαρμογή τυποποιημένων μεθοδολογιών και εργαλείων για τη συλλογή δεδομένων που να απευθύνονται στις YEN και τις ΟΚΠ.
- Να ενισχύσει τη δικτύωση και τη συνεργ-

γασία μεταξύ των YEN και των ΟΚΠ στην ανταλλαγή πληροφοριών και την παρακολούθηση των εγκλημάτων μίσους.

Οι στόχοι αυτοί έχουν σχεδιαστεί ώστε να επιτευχθούν με τα ακόλουθα:

- Εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος κατάρτισης σχετικά με τα εγκλήματα μίσους (με βάση τις ευρωπαϊκές βέλτιστες πρακτικές), με στόχο τις YEN και ΟΚΠ.
- Εφαρμογή
  - α) εκπαιδευτικών συνεδριών και
  - β) ενημερωτικών συνεδριών με μέλη των YEN και ΟΚΠ στις χώρες των εταίρων.
- Ανάπτυξη
  - α) ενός πρωτοκόλλου το οποίο να αφορά τις YEN και
  - β) ενός εργαλείου συλλογής δεδομένων το οποίο να αφορά τις ΜΚΟ για την αναφορά εγκλημάτων μίσους, με βάση τις ευρωπαϊκές βέλτιστες πρακτικές.
- Προώθηση της δημιουργίας μηχανισμών ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των ΟΚΠ και των YEN στις χώρες των εταίρων.
- Εκπόνηση τεσσάρων εθνικών εκθέσεων και μιας συγκριτικής έκθεσης σχετικά με τα εγκλήματα μίσους, με βάση τα δεδομένα που συλλέγονται από τις ΟΚΠ χρησιμοποιώντας το εργαλείο συλλογής δεδομένων.
- Οργάνωση μιας διεθνούς διάσκεψης για την ελλιπί αναφορά των εγκλημάτων μίσους.

Το πλαίσιο στο οποίο δημιουργήθηκε το πρόγραμμα είναι η συνεχής παρουσία ενδειξων ότι η κατάσταση των εγκλημάτων μίσους στην Ευρώπη δεν βελτιώνεται, παρά τις προσπάθειες των κρατών-μελών της ΕΕ για την καταπολέμηση του φαινομένου, το οποίο βασίζεται στον ρατσισμό και την ξενοφοβία. Η ελλιπί αναφορά των εγκλημάτων μίσους στη βάση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό πρόβλημα σε ολόκληρη την ΕΕ.

Μια σαφή προστιθέμενη αξία του έργου σε επίπεδο ΕΕ είναι η τυποποίηση των γνώσεων σχετικά με τα εγκλήματα μίσους για τους αξιωματούχους και λειτουργούς των ΥΕΝ, καθώς και για τις ΟΚΠ σε διάφορες χώρες μέσω προγραμματίων κατάρτισης, καθώς και η τυποποίηση των μεθοδολογιών για την αναφορά περιστατικών εγκλημάτων μίσους μεταξύ των κρατών-μελών.

Στην πραγματικότητα, η διαθεσιμότητα των συγκρίσιμων πληροφοριών και δεδομένων σχετικά με τα εγκλήματα μίσους θα βοηθήσει τα θεσμικά όργανα των κρατών-μελών να λάβουν αποφάσεις και να εφαρμόσουν τα πλέον κατάλληλα μέτρα για την καταπολέμηση των εγκλημάτων μίσους. Παρομοίως, θα διευκολύνει τη σύγκριση των αποτελεσμάτων

αυτών των αποφάσεων και των δράσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και την ανάλυση και ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ φορέων από διαφορετικές χώρες της Ευρώπης.

Επιπλέον, τα παραδοτέα του έργου (εγχειρίδιο, βίντεο, εργαλεία συλλογής δεδομένων, εκθέσεις, κ.λπ.) είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του έργου, καθιστώντας δυνατή την χρήση τους από άτομα, οργανώσεις, θεσμούς και άλλους οργανισμούς στα κράτη-μέλη για = ευαισθητοποίηση σχετικά με τα εγκλήματα μίσους στην ευρωπαϊκή κοινωνία.

Περισσότερες πληροφορίες για το έργο και τα παραδοτέα του είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του έργου, www.togetherproject.eu.

1) Κάνοντας τα εγκλήματα μίσους ορατά στην Κυπριακή Δημοκρατία - the state of the art

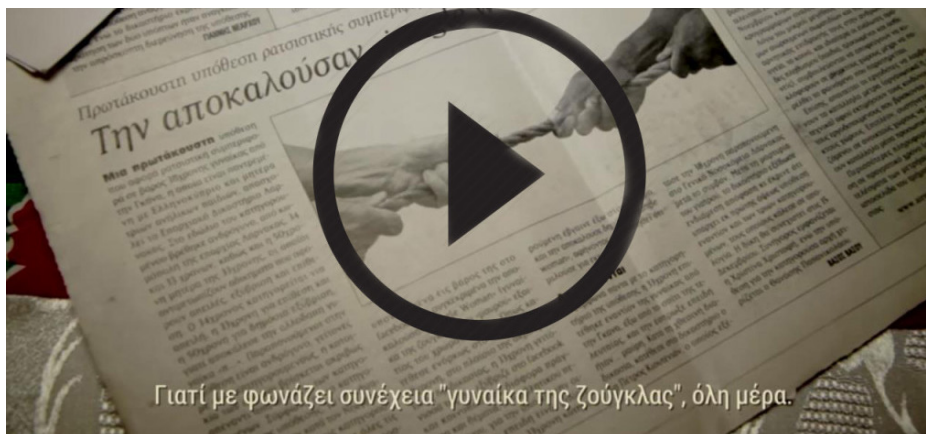
Τι είναι έγκλημα μίσους;

Το έργο χρησιμοποιεί τον ορισμό των εγκλημάτων μίσους του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), σύμφωνα με τον οποίο έγκλημα μίσους είναι κάθε έγκλημα (ποινικό αδίκημα) με κίνητρο την προκατάληψη, που σημαίνει ότι ο/η/οι δράστης/ες σκόπιμα επέλεξε/αν τον/τους στόχο/ους του εγκλήματος λόγω των (πραγματικών ή υποτιθέμενων) προστατευομένων χαρακτηριστικών του/των θύματος/θυμάτων. Τέτοια προστατευόμενα χαρακτηριστικά είναι: η εθνοτική καταγωγή, το μεταναστευτικό υπόβαθρο, το χρώμα, η θρησκεία, η γλώσσα, η ταυτότητα φύλου, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η ηλικία, η αναπηρία, η κατάσταση υγείας (συμπεριλαμβανομένης της ψυχικής υγείας).

Νομοθεσία σχετικά με τα εγκλήματα μίσους Η ΚΔ δεν έχει νομοθεσία για τα εγκλήματα μίσους ως τέτοια. Ούτε ο ποινικός κώδικας ούτε οποιοσδήποτε άλλος νόμος αναφέρεται ειδικά ή ορίζει έγκλημα μίσους ως έγκλημα καθαντό. Ο περί της Καταπολέμησης Ορισμένων Μορφών και Εκδηλώσεων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας μέσω του Ποινικού Δικαίου,

Νόμος του 2011 (Νόμος 134(Ι)/2011), είναι η μόνη κύρια νομοθεσία σχετικά με τα εγκλήματα μίσους και εισήχθη για λόγους μεταφοράς της Απόφασης-Πλαισίου του Συμβουλίου 2008/913/ΤΗΑ της 28ης Νοεμβρίου 2008, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου, η οποία ποινικοποιεί μόνο τις συγκεκριμένες συμπεριφορές που προβλέπονται στην Απόφαση-Πλαίσιο του Συμβουλίου. Επιπλέον, ο Νόμος 134 (Ι)/2011 ορίζει ότι ρατσιστικά ή/και ξενοφοβικά κίνητρα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ως επιβαρυντικοί παράγοντες για την επιβολή ποινής, αλλά δεν καλύπτει οποιαδήποτε άλλα προστατευόμενα χαρακτηριστικά (όπως ομοφοβία, μισογυνισμός, τρανσφοβία, διάκριση εναντίον ανάπηρων ανθρώπων και διάκριση στη βάση της ηλικίας) ως επιβαρυντικά στοιχεία. Μία τροποποίηση το 2015 του Ποινικού Κώδικα (Νόμος 87(Ι)/2015) ποινικοποιεί την εκ προθέσεως και δημόσια υποκίνηση σε βία ή μίσος που στρέφεται κατά ομάδας προσώπων ή μέλους μιας τέτοιας ομάδας στη βάση του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου.¹ Η διάπραξη της πιο πάνω

1 ΜΑΖΙ! Ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών και των υπηρεσιών επιβολής του νόμου στο να κάνουν ορατά

αναφερόμενης πράξης ποινικοποιείται αν γίνει με δημόσια διάδοση ή διανομή φυλλαδίων, εικόνων ή άλλου υλικού ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο. Πριν από την τροποποίηση αυτή, η ρητορική μίσους ποινικοποιείτο μόνο σε σχέση με τον ρατσισμό και την ξενοφοβία. Επί του παρόντος, η ρητορική μίσους απαγορεύεται όταν στοχεύει σε ένα άτομο ή μια ομάδα ατόμων στη βάση (ή με την υπόθεση) της εθνοτικής καταγωγής, της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, της ταυτότητας φύλου και του σεξουαλικού προσανατολισμού.

Συλλογή δεδομένων

Η Αστυνομία

Η υπηρεσία η οποία είναι επίσημα αρμόδια για τη συλλογή δεδομένων για τα εγκλήματα μίσους στην ΚΔ είναι το Γραφείο Καταπολέμησης Διακρίσεων (ΓΚΔ), το οποίο υπάγεται στο Τμήμα Καταπολέμησης Εγκλήματος (ΤΚΕ) της Αστυνομίας Κύπρου. Το ΓΚΔ λειτουργεί από το 2005 και έχει την ευθύνη της παρακολούθησης της έρευνας των καταγγελλιών και των παραπόνων που υποβάλλονται στην Αστυνομία για αδικήματα ή/ και περιστατικά διακρίσεων. Το ΓΚΔ τηρεί αρχείο με στατιστικά στοιχεία σε σχέση με αδικήματα/ περιστατικά διακρίσεων και συνεργάζεται με ανακριτές της αστυνομίας για την αντιμετώ-

πιση περιστατικών διακρίσεων με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας. Συνεργάζεται επίσης με άλλους φορείς (τόσο κυβερνητικούς όσο και ΜΚΟ).

Τα θύματα εγκλημάτων μίσους μπορούν να υποβάλουν παράπονο για αυτά που υπέστησαν στο τοπικό αστυνομικό τμήμα της περιοχής όπου συνέβη το/ τα περιστατικό/ά. Όταν υποβάλλεται ένα τέτοιο παράπονο, οι αστυνομικοί του τμήματος υποχρεούνται να το ερευνήσουν και να συντάξουν έκθεση, την οποία υποβάλλουν στον Επαρχιακό Αστυνομικό Διευθυντή και στη συνέχεια στο ΓΚΔ και επίσης, σε περίπτωση που θεωρηθεί ότι υπάρχουν αρκετά αποδεικτικά στοιχεία για δίωξη της υπόθεσης, στον Γενικό Εισαγγελέα. Ο Γενικός Εισαγγελέας αποφασίζει και δίνει εντολή αν θα ασκηθεί δίωξη ή όχι. Τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέχονται, καθώς και θέματα δημοσίου συμφέροντος, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν λαμβάνεται μια τέτοια απόφαση. ΜΚΟ ή/και άλλοι εκπρόσωποι του θύματος/ θυμάτων, καθώς και μάρτυρες, μπορούν επίσης να καταγγείλουν εγκλήματα μίσους. Ωστόσο, τουλάχιστον στην πράξη, το/ τα θύμα/ θύματα θα πρέπει τελικά να δώσει κατάθεση στο αστυνομικό τμήμα προκειμένου η καταγγελία να διερευνηθεί.

τα εγκλήματα μίσους. As Τερματίσουμε τα Εγκλήματα Μίσους - Εθνική Έκθεση: Κύπρος.
http://kisa.org.cy/wp-content/uploads/2016/01/Hate_Crime_Together_report_Cy.pdf

Μετά την υποβολή του παραπόνου, ο αρμόδιος αστυνομικός σταθμός πρέπει να συμπληρώσει ένα τυποποιημένο έντυπο, το οποίο να περιλαμβάνει πιθανούς δείκτες προκατάληψης που χρησιμοποιήθηκαν για σκοπούς καταγραφής. Οι αστυνομικοί πρέπει, σύμφωνα με τις οδηγίες καθώς και την εκπαίδευσή τους, να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για να αποκαλύψουν οποιοδήποτε κίνητρο προκατάληψης σε ένα έγκλημα. Ωστόσο, αυτό εξαρτάται προφανώς κατά πολύ από το πόση προσπάθεια θα καταβάλουν οι συγκεκριμένες/ οι αστυνομικοί. Μάλιστα, σε πολλές περιπτώσεις τα περιστατικά εγκλημάτων μίσους παραμένουν ανεξιχνίαστα ή/ και δεν καταγράφονται ως εγκλήματα μίσους λόγω της αναποτελεσματικότητας ή/και απροθυμίας των αστυνομικών ως προς την αναγνώριση, καταχώριση και διερεύνηση των εγκλημάτων μίσους. Η έλλειψη συνειδητοποίησης των αστυνομικών και η παρέμβαση προσωπικών προκαταλήψεων στην επαγγελματική τους συμπεριφορά μπορεί να/και εμποδίζει την καταγραφή και τη διερεύνηση περιστατικών εγκλημάτων μίσους.

Η Αστυνομική Οδηγία 3/38 η οποία εκδόθηκε από τον Αρχηγό της Αστυνομίας αναφέρει ότι ένα περιστατικό πρέπει να αναγνωρίζεται και να καταγράφεται ως ρατσιστικά υποκινούμενο αδίκημα σε περίπτωση που έχει αναφερθεί ή έγινε αντιληπτό ως τέτοιο από το θύμα, ή ένα πρόσωπο/ μια ΜΚΟ που ενεργούν για λογαριασμό του θύματος, ή από μάρτυρα, ή από μέλος της αστυνομίας, ή από την Επίτροπο Διοίκησης.

Το μπρώ το οποίο τηρεί το ΓΚΔ για περιστατικά εγκλημάτων μίσους καταγράφει περιστατικά τα οποία η αστυνομία έχει χαρακτηρίσει ως «ρατσιστικά περιστατικά ή/και υποθέσεις ρατσιστικής φύσεως ή/ και με ρατσιστικό κίνητρο» από το 2005 και παρέχει πληροφορίες, τόσο σε επίσημα βάση όσο και συνολικά, σχετικά με τα ακόλουθα στοιχεία:

- Αριθμός: καταγραφέντων περιστατικών, ποινικών υποθέσεων, περιπτώσεων που έχουν καταχωρηθεί ως «ανεξιχνίαστες, ανύπαρκτες, άλλως διατεθείσα, μη αστυνομικής φύσης», υπό εξέταση/

μελέτη υποθέσεων, περιπτώσεων που έχουν καταχωρηθεί ως «σε εκκρεμότητα» και υποθέσεων που έχουν καταχωρηθεί στο δικαστήριο, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τον αριθμό των υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίου και την έκβαση αυτών που δεν είναι πια σε εκκρεμότητα.

- Τύπος του εγκλήματος, με βάση τις ακόλουθες κατηγορίες: εναντίον προσώπου, κατά περιουσίας, λεκτικές επιθέσεις, εκφράσεις/πράξεις.
- Αριθμός παραπονομένων και κατηγορουμένων.
- Υπηκοότητα/ εθνοτική καταγωγή παραπονομένων και κατηγορουμένων.
- Κίνητρο κάτω από τις ακόλουθες κατηγορίες: γλώσσα, αναπηρία, υπηκοότητα/ εθνοτική καταγωγή, ηλικία, θρησκεία, κοινότητα, πολιτικές πεποιθήσεις, σεξουαλικός προσανατολισμός, «φυλή», φύλο, χρώμα, άγνωστο.

Όπως αναφέρεται στην πέμπτη έκθεση για την Κύπρο (2014)² της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας του Συμβουλίου της Ευρώπης (ECRI), στην τέταρτη έκθεσή της για την Κύπρο (2011)³, η ECRI παρότρυνε τις Αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας να βελτιώσουν το Σύστημα Καταγραφής Εγκλημάτων έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η συλλογή και δημοσίευση σωστών δεδομένων και στατιστικών στοιχείων σχετικά με: τον αριθμό των ρατσιστικών ή/και ξενοφοβικών περιστατικών και αδικημάτων που αναφέρθηκαν στην αστυνομία, τον αριθμό των διωχθέντων περιπτώσεων, τους λόγους για τους οποίους δεν έγινε δίωξη των περιπτώσεων που δεν διώχθηκαν και τα αποτελέσματα των διωχθέντων περιπτώσεων. Προέτρεψε επίσης τις Αρχές της ΚΔ να αναπτύξουν το σύστημα αρχαιοθέτησης των

2 ECRI. Συμπεράσματα της ECRI σχετικά με την Εφαρμογή των Συστάσεων σε σχέση με τον Κύπρο, Ενδιάμεσες Ενημερώσεις. 19 Μαρτίου του 2014 <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/country-by-country/cyprus/CYP-IFU-IV-2014-021-ENG.pdf>

3 ECRI. Έκθεση της ECRI για την Κύπρο (Τέταρτος Κύκλος Παρακολούθησης). 23 Μαρτίου του 2011.

<http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/country-by-country/cyprus/CYP-CbC-IV-2011-020-ENG.pdf>

δικαστήριων, προκειμένου οι περιπτώσεις να ταξινομούνται κατά θέμα, καθώς και να επισημειώνονται με σαφήνεια τυχόν ρατσιστικά στοιχεία.⁴ Επιπλέον, στην έκθεσή του για το 2014, το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΑΣΕ (ODIHR) παρατήρησε ότι «η Κύπρος δεν έχει αναφέρει αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία για τα εγκλήματα μίσους στο ODIHR.»⁵

Εκτοτε, το αστυνομικό μητρώο έχει ενημερωθεί και βελτιωθεί⁶, καθιστώντας διαθέσιμα στοιχεία για την περίοδο 2005-2015 και παρέχοντας λεπτομέρειες σχετικά με τα δεδομένα όπως η ECRI είχε προτείνει. Αυτά τα στατιστικά στοιχεία και τα δεδομένα είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της αστυνομίας στα αγγλικά και τα ελληνικά.⁷ Η ECRI ενημερώθηκε από την ΚΔ ότι γίνονται επίσης προσπάθειες για τη βελτίωση του συστήματος αρχαιοθέτησης των δικαστήριων. Ως εκ τούτου, στην πέμπτη έκθεσή της, η ECRI κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Κύπρος έχει εφαρμόσει μόνο εν μέρει τις συστάσεις της.⁸

Δεν υπάρχει προς το παρόν και δεν υπήρξε ποτέ μέχρι τώρα συστηματική και ολοκληρωμένη εκπαίδευση της αστυνομίας για τα εγκλήματα μίσους. Έχουν γίνει σεμινάρια/τιμήματα σεμιναρίων σχετικά με τα εγκλήματα

μίσους, στο πλαίσιο της ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης. Εργαστήρια, ομιλίες, διαλέξεις και σεμινάρια σχετικά με τα εγκλήματα μίσους έχουν διεξαχθεί από ΜΚΟ (όπως η ACCEPT LGBTI Κύπρου και η ΚΙΣΑ). Ωστόσο, τέτοια εκπαίδευση δεν πραγματοποιείται σε τακτική βάση και δεν είναι υποχρεωτική για όλες και όλους τις/ τους αστυνομικούς, αν και απευθύνεται σε αστυνομικούς σε όλες τις θέσεις. Νεοπροσλαμβανόμενες/ οι αστυνομικοί καθώς και φοιτήτριες/ τές και τα μέλη του ΤΚΕ πρέπει παρακολουθούν μία υποχρεωτική ειδική εκπαίδευση για την ξενοφοβία και τον ρατσισμό που διοργανώνεται από την Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου.

Ανεξάρτητες Αρχές

Τα ακόλουθα ιδρύματα μπορούν να διευκολύνουν και να συνεργάζονται με την αστυνομία για την καταγραφή των περιστατικών εγκλημάτων μίσους, παρόλο που δεν έχουν δικό τους ειδικό μηχανισμό καταγραφής:

Η Αρχή Κατά των Διακρίσεων είναι μια ανεξάρτητη αρχή η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ombudsperson). Όπως αναφέρεται στην ιστοσελίδα της, η Αρχή Κατά των Διακρίσεων «έχει ως σκοπό την καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων και την προώθηση της ίσης μεταχείρισης, με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια».⁹ Ιδρύθηκε το 2004, σύμφωνα με τον περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Άλλων Μορφών Διακρίσεων Νόμο. Η Αρχή Κατά των Διακρίσεων εξετάζει τα παράπονα που υποβάλλονται από οποιονδήποτε σχετικά με διακρίσεις και μπορεί επίσης αυτεπάγγελτα να κάνει παρεμβάσεις που σχετίζονται με υποθέσεις διακρίσεων. Στις περιπτώσεις που διαπιστώνει δυσμενή μεταχείριση ή πρακτική, η Αρχή κατά των Διακρίσεων έχει την εξουσία να επιβάλει κυρώσεις. Οι αρμοδιότητες της καλύπτουν τόσο τον δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα. Εκδίδει εκθέσεις για περιστατικά, οι οποίες συχνά δημοσιεύονται

4 ECRI. Συμπεράσματα της ECRI σχετικά με την Εφαρμογή των Συστάσεων σε Σχέση με τον Κύπρο, Ενδιάμεσες Ενημερώσεις. 31 Μαρτίου του 2014. <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/country-by-country/cyprus/CYP-IFU-IV-2014-021-ENG.pdf>

5 ΟΑΣΕ ODIHR. Αναφορά Εγκλημάτων Μίσους. <http://hatecrime.osce.org/cyprus>

6 Αστυνομία Κύπρου. Περιστατικά ή/και Περιπτώσεις Φυλετικής Φύσεως ή/και Ρατσιστικού Κινήτρου 2005-2015. Τελευταία ενημέρωση, Μάρτιος 2016.

[http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/C28D21002D58DE09C2257F930017C3AA/\\$file/Ratsismos%20Agglikia%202005-2015.pdf](http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/C28D21002D58DE09C2257F930017C3AA/$file/Ratsismos%20Agglikia%202005-2015.pdf)

7 Αστυνομία Κύπρου. Περιστατικά ή/και Περιπτώσεις Φυλετικών Φύσεως ή/και Ρατσιστικού Κινήτρου 2005-2015. Τελευταία ενημέρωση, Μάρτιος 2016.

[http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/C28D21002D58DE09C2257F930017C3AA/\\$file/Ratsismos%20Agglikia%202005-2015.pdf](http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/C28D21002D58DE09C2257F930017C3AA/$file/Ratsismos%20Agglikia%202005-2015.pdf)

8 ECRI. Συμπεράσματα της ECRI σχετικά με την Εφαρμογή των Συστάσεων σε Σχέση με τον Κύπρο, Ενδιάμεσες Ενημερώσεις. 31 Μαρτίου του 2014. <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/country-by-country/cyprus/CYP-IFU-IV-2014-021-ENG.pdf>

9 IAIACAP. Έντυπο Υποβολής Παραπόνου [Complaint Form]. http://www.iaiacap.gov.cy/iaiacap/iaiacap.nsf/DMLcomplainform_en?OpenForm

στο διαδίκτυο. Η ετήσια έκθεσή της δημοσιεύει δεδομένα σχετικά με τις καταγγελίες που υποβάλλονται σε αυτή.

Η Επίτροπος για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Παιδιού λαμβάνει και εξετάζει παράπονα σχετικά με παραβιάσεις των δικαιωμάτων των παιδιών. Τέτοια παράπονα μπορεί να περιλαμβάνουν εγκλήματα μίσους κατά παιδιών, αλλά δεν υπάρχουν διαθέσιμα σχετικά καταγεγραμμένα δεδομένα.

Η Ανεξάρτητη Αρχή Διερεύνησης Ισχυρισμών και Παραπόνων κατά της Αστυνομίας (ΑΔΙΠΑ) διερευνά καταγγελίες εναντίον μελών της αστυνομίας. Κάθε πρόσωπο ή εκπρόσωπος του μπορεί να υποβάλει καταγγελία στην ΑΔΙΠΑ κατά μέλους/ών της αστυνομίας. Στο πλαίσιο αυτό, οι καταγγελίες που αφορούν σε εγκλήματα μίσους που διαπράττονται από μέλη της αστυνομίας μπορούν επίσης να εξεταστούν και να καταγραφούν από την ΑΔΙΠΑ. Ωστόσο, το έντυπο καταγγελίας της ΑΔΙΠΑ, το οποίο είναι διαθέσιμο στο διαδίκτυο,¹⁰ δεν περιέχει καμία αναφορά σε εγκλήματα μίσους ή ακόμη και διακρίσεων. Δεν υπάρχει διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με τον αριθμό ή άλλων δεδομένων των καταγγελιών που αφορούν πιθανά εγκλήματα μίσους ή διάκριση από μέλη της αστυνομίας. Τα μόνα διαθέσιμα σχετικά στοιχεία στην ετήσια έκθεση της ΑΔΙΠΑ¹¹ αφορούν τις καταγγελίες για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από αστυνομικούς. Επιπλέον, στην ετήσια έκθεσή της η ΑΔΙΠΑ δίνει στοιχεία σχετικά με την εθνικτική καταγωγή των παραπονομένων.

Οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών

Εκτός από τις ανεξάρτητες αρχές, οι ΜΚΟ μπορούν επίσης να διευκολύνουν και να συνεργάζονται με την αστυνομία για την καταγραφή περιστατικών εγκλημάτων μίσους. Δυστυχώς, οι ΜΚΟ δεν έχουν την ευχέρεια να καταγράφουν συστηματικά τα εν λόγω δεδομένα και να παρέχουν σχετικά στατιστικά στοιχεία.

10 IAIACAP. Έντυπο Υποβολής Παραπόνου [Complaint Form].
http://www.iaiacap.gov.cy/iaiacap/iaiacap.nsf/DMLcomplainform_en?OpenForm

11 ΑΔΙΠΑ, Ετήσια Έκθεση 2014. Οκτώβριος 2014.

Τον Νοέμβριο του 2014, η ΚΙΣΑ δημιούργησε έναν ηλεκτρονικό μηχανισμό για την αναφορά και καταγραφή ρατσιστικών περιστατικών και περιστατικών διακρίσεων και ρητορικής μίσους, τον Racism and Discrimination Alert (Συναγερμό Κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων) - RADIAAlert.¹² Το RADIAAlert δημιουργήθηκε αρχικά από την ΚΙΣΑ για την αντιμετώπιση της επείγουσας ανάγκης για στήριξη και ενδυνάμωση των ανθρώπων που βιώνουν ρατσιστική βία και εγκλήματα μίσους γενικά και επίσης για την καταγραφή και αναφορά τέτοιων περιστατικών στην ΚΔ. Παράλληλα, στοχεύει στην αντιμετώπιση των αυξανόμενων επιπέδων θεσμικού ρατσισμού και διακρίσεων, ρατσιστικών επιθέσεων και εγκλημάτων εναντίον μεταναστών/ών και προσφύγων, ιδίως στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης και του ολοένα αυξανόμενου εθνικιστικού, ισλαμοφοβικού και ρατσιστικού δημόσιου λόγου.

Με βάση την αξιολόγηση του RADIAAlert, διαπιστώθηκε ότι αυτός ο μηχανισμός συνέβαλε στην καταγραφή και αναφορά περιστατικών ρατσιστικής βίας και εγκλημάτων μίσους. Ήταν πολύ σημαντικό το γεγονός ότι, για πρώτη φορά στην Κύπρο, άνθρωποι που βιώνουν ρατσιστική βία και εγκλήματα μίσους γενικά, καθώς και άλλα πρόσωπα (φίλες/οι ή μέλη της οικογένειας ή μάρτυρες, ΜΚΟ, οργανώσεις μεταναστών/ών και προσφύγων και άλλες ομάδες) μπορούσαν πραγματικά να αναφέρουν περιστατικά ρατσιστικής βίας και εγκλημάτων μίσους. Ωστόσο, ήταν επίσης πολύ σαφές ότι υπήρχαν δυσκολίες και προβλήματα σε σχέση με την έκταση της χρήσης του μηχανισμού καταγραφής παραπόνων RADIAAlert από τους ενδιαφερόμενους. Το χαμηλό ποσοστό αναφοράς τέτοιων περιστατικών στο διαδίκτυο οφείλεται, επίσης, στο γεγονός ότι οι μετανάστες/στες και οι πρόσφυγες, που είναι μεταξύ των πιο ευάλωτων ομάδων σε εγκλήματα μίσους, εξακολουθούν να είναι περισσότερο εξοικειωμένες/οι με την αναφορά τους με ένα πιο άμεσο τρόπο, δηλαδή αυτοπροσώπως ή μέσω τηλεφώνου στην ΚΙΣΑ ή άλλους οργανισμούς, και όχι μέσω του έμμεσου και απρόσωπου τρόπου ενός

12 <http://radialert.org/en/home/>

ηλεκτρονικού μηχανισμού καταγραφής. Μέσω αυτού του έργου, η ΚΙΣΑ έχει επιφέρει κάποιες αλλαγές προκειμένου να βελτιωθεί το RADIAAlert και να καταστεί ένα πιο φιλικό προς την/τον χρήστρια/στη εργαλείο που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο στην ΚΔ όσο και στις χώρες των εταίρων για την καταγραφή εγκλημάτων μίσους γενικότερα.

Η Aequitas, μια άλλη ΜΚΟ, ανάπτυξε το 2016 την ηλεκτρονική πλατφόρμα "Say No to Hate Speech" («Πες Όχι στην Ρητορική Μίσους»), στα πλαίσια του προγράμματος "Say No to Hate Speech – Young People Empowered" («Πες Όχι στην Ρητορική Μίσους – Ενδυ-

νάωση της Νεολαίας»), ένα έργο που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Νεότητας του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η πλατφόρμα περιλαμβάνει γενικές πληροφορίες για τη ρητορική μίσους και από τις 12 Σεπτεμβρίου 2016 θα περιλαμβάνει online υπηρεσίες συνομιλίας «προσφέροντας υποστήριξη και πληροφορίες για τα θύματα της ρητορικής μίσους μέσω ψυχοεκπαίδευσης, καθώς και υποστήριξη και πληροφορίες για άλλα άτομα, όπως γονείς, κηδεμόνες και φίλους/ους του θυμάτων».¹³

¹³ <http://www.notohatespeech.com/online-platform/>

2) Η βελτίωση της δικτύωσης για την παρακολούθηση των εγκλημάτων μίσους: δυνάμεις, αδυναμίες, ευκαιρίες και απειλές.

Το έργο προβλέπει, μεταξύ άλλων, την κατάρτιση των ΟΚΠ και YEN σχετικά με τα εγκλήματα μίσους με στόχο τη βελτίωση της κατανόησης από τις και τους συμμετέχουσες/οντες των εγκλημάτων μίσους, την εκπαίδευσή τους σχετικά με το εθνικό και κοινοτικό νομικό πλαίσιο όσον αφορά τα εγκλήματα μίσους, τη συζήτηση τρόπων για να γίνουν ορατά τα εγκλήματα μίσους, την προώθηση μιας στοχευμένης στα θύματα προσέγγισης στην αντιμετώπιση περιπτώσεων εγκλημάτων μίσους, τη συζήτηση σχέσεων κοινότητας-Αστυνομίας και την εκπαίδευση σε μεθόδους αναγνώρισης, παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σε σχέση με εγκλήματα μίσους.

Μετά την κατάρτιση των εκπαιδευτριών/ών,¹ το εκπαιδευτικό πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε τέσσερις χώρες-εταίρους. Συγκεκριμένα, η ΚΙΣΑ πραγματοποίησε τις ακόλουθες εκπαιδευτικές συνεδρίες στην Κύπρο:

Για τις YEN:

Προβλεπόμενες στο έργο εκπαιδευτικές συνεδρίες:

(8,5 ώρες η κάθε μία, μοιρασμένες σε 2 ημέρες – 4,5 ώρες την πρώτη μέρα και 4 ώρες τη δεύτερη μέρα)

- 1) 5-6 Απριλίου 2016, στην Λάρινακα – 8 συμμετοχές
- 2) 7-8 Απριλίου 2016, στην Λευκωσία – 14 συμμετοχές
- 3) 11-12 Απριλίου 2016, στην Λευκωσία – 13 συμμετοχές
- 4) 14-15 Απριλίου 2016, στην Λεμεσό- 11 συμμετοχές

Τόσο η εμπειρία μας όσο και η ανταπόκριση που είχαμε από τα μέλη της Αστυνομίας που συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές συνεδρίες (από τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης στο τέλος της κάθε εκπαίδευσης, καθώς και τα σχόλια που έγιναν κατά τη διάρκεια των εκπαίδευσεων) αποδεικνύουν ότι η εκπαίδευση ήταν ιδιαίτερα επιτυχή. Την ίδια στιγμή, μέσα από τις εκπαιδευσεις έχει επιβεβαιωθεί η άμεση ανάγκη για περαιτέρω κατάρτιση των YEN για τα εγκλήματα μίσους.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί εδώ ότι η συνεργασία μας με το Τμήμα Καταπολέμησης Εγκλήματος της Αστυνομίας και ιδιαίτερα το ΓΚΔ ήταν πολύ καλή και σημαντική στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου. Μάλιστα,

¹ Μια διήμερη συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στην Πράγα, τον Σεπτέμβριο του 2015, στην οποία συμμετείχαν 12 εκπαιδευτές από τις τέσσερις χώρες-εταίρους.

η πιο επιτυχημένη εκπαιδευτική συνεδρία ήταν αυτή που πραγματοποιήθηκε στις 11-12 Απριλίου 2016, στην Λευκωσία, στην οποία συμμετείχε μία λοχίας του ΓΚΔ, οι παρεμβάσεις της οποίας καθ' όλη τη διάρκεια της συνεδρίας αυτής ήταν ιδιαίτερα υποστηρικτικές και ενισχυτικές ως προς τους στόχους της εκπαίδευσης. Για τον λόγο αυτό και γνωρίζοντας ότι η συγκεκριμένη λοχίας έχει επίσης εμπειρία ως εκπαιδευτρια της αστυνομίας, η ΚΙΣΑ πρότεινε την ενεργό συμμετοχή της ως συν-εκπαιδευτρια σε μελλοντικές εκπαιδευσεις.

Συνολικά, η εκπαίδευση έλαβε πολύ θετικά σχόλια σχετικά με το περιεχόμενο, το αντικείμενο, τις μεθόδους, το υλικό που διανεμήθηκε και τα αποτελέσματά της. Η πλειοψηφία των αστυνομικών που συμμετείχαν δήλωσε ότι γνώριζε είτε τίποτα ή πολύ λίγα για το θέμα πριν από την εκπαίδευση και εξέφρασε την επιθυμία και την ανάγκη οι συναδέλφοι/συναδέλφισσές τους να συμμετάσχουν σε μελλοντικές εκπαιδευσεις. Φάνηκε ότι οι συμμετέχουσες/ συμμετέχοντες έχουν αποκτήσει ή αναπτύξει τις γνώσεις τους σχετικά με τα εγκλήματα μίσους, ιδιαίτερα σε σχέση με την αναγνώριση, το νομικό πλαίσιο, καθώς και τη σημασία της καταγραφής και διερεύνησης των εγκλημάτων μίσους.

Επιπρόσθετη εκπαιδευτική συνεδρία:

- 22 Νοεμβρίου 2016, Λευκωσία - 9 συμμετοχές

Οι παραπάνω τέσσερις εκπαιδευτικές συνεδρίες είχαν πολύ θετική ανταπόκριση και επιβεβαίωσαν την αναγκαιότητα για περαιτέρω κατάρτιση των ΥΕΝ σε σχέση με τα εγκλήματα μίσους. Μέλη της αστυνομίας από διάφορες υπηρεσίες, γραφεία και πόλεις της ΚΔ συμμετείχαν σε αυτές. Εντούτοις, δεν υπήρξε οποιαδήποτε συμμετοχή από την Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης (ΥΑ&Μ) της Αστυνομίας. Ακόμα, παρά την επιτυχή υλοποίηση του προγράμματος, οι συμμετοχές δεν έφτασαν τον αριθμό-στόχο του Έργου (60 μέλη των ΥΕΝ). Η ΚΙΣΑ, λαμβάνοντας υπόψη αυτά τα στοιχεία και αναγνωρίζοντας τη σημασία εκπαίδευσης των μελών της ΥΑ&Μ σε σχέση με τα εγκλήματα μίσους, διοργάνωσε μια ακόμη εκπαιδευτική συνεδρία μόνο για τα μέλη της ΥΑ&Μ. Αυτή η επιπρόσθετη εκπαιδευτική συνεδρία πραγματοποιήθηκε στις 22/11/2016, στην Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου, στην Λευκωσία, με 9 συμμετοχές, κυρίως από την ΥΑ&Μ και το κέντρο κράτησης άτυπων μεταναστών/ών στην Μεννόγεια. Αυτή η εκπαιδευτική συνεδρία δεν περιλαμβάνεται στην ανάλυση των στατιστικών στοιχείων παρακάτω σε σχέση με την αξιολόγηση της εκπαίδευσης, καθώς ήταν επιπρόσθετη των 4 συνεδριών που προβλέπονται στο πρόγραμμα.

Αξιολόγηση			
ΥΕΝ			
Ερωτήσεις 1 μέχρι 5			
Ερώτηση	Ναι	Όχι	
1. Έχει αλλάξει η κατανόησή για την επιφύλαξη/ την προκατάληψη/ τα στερεότυπα ως αποτέλεσμα της εκπαίδευσης;	24	##	• Έχει γίνει σαφέστερη. (5) • Απόκτησα κατανόηση σχετικά με την επίδραση των στερεοτύπων. (2) • Έχει βελτιωθεί. (4) • Έχει αλλάξει θετικά. • Μπορώ τώρα να εντοπίσω τα αδικήματα που διαπράττονται. (2) • Είναι σημαντικό για ο ρατσισμός να αναγνωρίζεται. • Καλύτερη αναγνώριση και προσέγγιση.
2. Έχει αλλάξει η κατανόησή σας για τα εγκλήματα μίσους;	34	6	• Μπορώ τώρα να καταλάβω πόσο σοβαρά είναι τα εγκλήματα μίσους. (4) • Έχει γίνει σαφές. (4) • Αποκόμισα πληροφορίες σχετικά με τη διερεύνηση. • Απόκτησα πιο λεπτομερή γνώση του αντικειμένου. (3) • Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε τρόπους πρόληψης των εγκλημάτων. • Αποκόμισα κατανόηση του νόμου και των αποδεικτικών στοιχείων. • Θα επικεντρώνω τώρα την προσοχή μου στα κίνητρα ενός εγκλήματος. • Κατάλαβα ότι είναι σημαντικό να δοθεί προσοχή στις λεπτομέρειες, έτσι ώστε να αποφευχθεί το χειρότερο. • Νομίζω ότι τώρα ο τρόπος να προσεγγίζω τα εγκλήματα μίσους πρέπει να είναι διαφορετικός [από εκείνον που είχα πριν]. • Κατάλαβα ότι πάντα παραβλέπαμε τα εγκλήματα μίσους σε σχέση με άλλα εγκλήματα και ότι δεν πρέπει να το κάνουμε αυτό.
3. Έχει αλλάξει η εκτίμησή σας για το ρόλο των Υπηρεσιών Επιβολής του Νόμου στην πρόληψη και αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους;	25	##	4. Έχει αλλάξει η εκτίμησή σας για τον ρόλο σας ως εκπρόσωπος των Υπηρεσιών Επιβολής του Νόμου στην πρόληψη και την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους;

4. Έχει αλλάξει η εκτίμησή σας για τον ρόλο σας ως εκπρόσωπος των Υπηρεσιών Επιβολής του Νόμου στην πρόληψη και την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους;	29	9	• Βελτιώθηκε. (2) • Έμαθα απ' έξω ό,τι αφορά την πρόληψη. • Έχω μια πιο ευαίσθητη προσέγγιση προς τα θύματα των εγκλημάτων μίσους. (2) • Θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη τα κίνητρα του εγκλήματος, όταν ετοιμάζουμε έκθεση για αυτό. (2) • Είναι σημαντικό για την πρόληψη των εγκλημάτων μίσους. • Ως YEN, θα πρέπει να είμαστε πιο ευαίσθητοι σε εγκλήματα μίσους. (2) • Ο νόμος είναι ο ίδιος για όλους. Πρέπει να δώσουμε μεγαλύτερη προσοχή αν υπάρχει ρατσισμός πίσω από ένα αδίκημα. • Όλες οι περιπτώσεις θα πρέπει να εξετάζονται και να μην παραγνωρίζονται.
5. Τι θα κάνετε διαφορετικά ως αποτέλεσμα αυτής της κατάρτισης;	x	x	• Καλύτερη διαχείριση των θυμάτων εγκλημάτων μίσους. • Βελτίωση της ποιότητας της εργασίας μου, όταν ασχολούμαι με τέτοια περιστατικά. • Πιο ανθρώπινη προσέγγιση. (5) • Θα δείξω υπομονή και κατανόηση. • Θα κάνω ό,τι έκανα πάντα έτσι κι αλλιώς, επειδή είμαι επίσης θύμα ρατσισμού. • Αναγνώριση εγκλημάτων μίσους και των θυμάτων τους. (2) • Θα μοιραστώ τις γνώσεις μου με τους συναδέλφους μου. • Θα δίνω περισσότερη προσοχή στις λεπτομέρειες που θα μπορούσαν να αποτρέψουν εγκλήματα μίσους. (7) • Κάθε περίπτωση είναι διαφορετική και, ως εκ τούτου, η προσέγγισή μας πρέπει επίσης να είναι διαφορετική σε κάθε περίπτωση. • Πιο επαγγελματικά. • Περισσότερες προολήψεις. • Καλύτερη γνώση αναφορικά με ποιον να επικοινωνήσω. (3) • Διαφορετική προσέγγιση, χωρίς προκατάληψη.

Ερωτήσεις 6 μέχρι 14										
Κλίμακα: 1=διαφωνώ πλήρως - 5=συμφωνώ απόλυτα										
Ερώτηση	1		2			3		4		5
6. Η κατάρτιση ικανοποίησε τις συνολικές σας προσδοκίες.	0		0			16		12		11
7. Η διάρκεια της κατάρτισης ήταν κατάλληλη.	0		3			10		12		15
8. Το περιεχόμενο της κατάρτισης, από άποψη ουσίας, ήταν κατάλληλο.	0		0			4		18		18
9. Το περιεχόμενο της κατάρτισης ήταν σχετικό με την εργασία σας.	0		0			6		12		21
10. Η μορφή της κατάρτισης (ομαδική εργασία, ασκήσεις, παρουσιάσεις, κ.λπ.) ήταν κατάλληλη.	0		0			2		17		21
11. Οι ευκαιρίες για αλληλεπίδραση με τους συναδέλφους σας συμμετέχοντες ήταν επαρκείς.	0		0			9		9		20
12. Οι ευκαιρίες για αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευτή ήταν επαρκείς.	0		0			3		9		29
13. Οι εκπαιδευτές ήταν γνώστες των εγκλημάτων μίσους, της έρευνας και της αντίδρασης.	0		0			0		8		31
Οι εκπαιδευτές έκαναν τις παρουσιάσεις με ελκυστικό και ενδιαφέροντα τρόπο.	0		1			1		7		31

Ερωτήσεις 15 μέχρι 17	
Ερωτήσεις	Απαντήσεις
15. Παρακαλώ αναφέρετε 3 βασικά πλεονεκτήματα της κατάρτισης:	• Ανταλλαγή ιδεών. (7) • Αναγνώριση της (σημασίας της) συνεργασίας μεταξύ των ΜΚΟ και της αστυνομίας. • Απόκτησα μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με τα εγκλήματα μίσους. (16) • Αύξηση της αποτελεσματικότητας των YEN σε σχέση με εγκλήματα μίσους. (5) • Η ενότητα για την αναγνώριση των θυμάτων. (3) • Η συζήτηση για το νόμο/ τις δικαστικές διαδικασίες. • Γνώση των διαδικασιών. • Ομαδική εργασία. • Η ενότητα για την έρευνα. (3) • Τροφή για σκέψη. • Χρήσιμη για το πώς να ασχοληθούμε με τους ανθρώπους. • Αύξηση της ευαισθησίας για τα εγκλήματα μίσους. (2) • Στήριξη και επεξήγηση της συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών. • Ενδιαφέροντες τρόποι διδασκαλίας. (4) • Καθημερινά παραδείγματα. (2) • Δεν ήταν πολύ μεγάλο σε χρόνο. • Ενσυναίσθηση. (2) • Η συζήτηση για το πώς να αποφευχθεί η ρατσιστική προσέγγιση από την ίδια την Αστυνομία.
16. Παρακαλώ αναφέρετε 3 βασικές αδυναμίες (τομείς που θα προτεινάτε περαιτέρω βελτίωση/ αναθεώρηση) της κατάρτισης:	• Περισσότερος χρόνος κατάρτισης (5) • Ανάγκη για πρακτική εξάσκηση (2) • Χρειάζεται περισσότερη επικέντρωση στη σχετική μονάδα της Αστυνομίας • Ανάγκη για περισσότερα βίντεο. • Βελτίωση της ποιότητας ήχου/βίντεο (2) • Παρουσίαση powerpoint
17. Παρακαλώ αναφέρετε πιο κάτω οποιαδήποτε άλλα σχόλια σχετικά με την κατάρτιση.	• Οι ομιλητές συζήτησαν τη διερεύνηση των διαφόρων τύπων περιστατικών εγκλημάτων μίσους. Αυτό δείχνει ότι δεν είναι εξειδικευμένοι σε ένα είδος έρευνας εγκλήματος και ότι μπορεί να χρειαστούν συστηματική εκπαίδευση ή κατάρτιση, ώστε να μπορούν να είναι πιο κοντά στο θέμα. • Ο καθένας από οποιαδήποτε οργάνωση θα πρέπει να λάβει μέρος, ανεξαρτήτως της θέσης του. • Όλα τα μέλη της Αστυνομίας θα πρέπει να παρακολουθήσουν το σεμινάριο.

Για τις ΟΚΠ:

(1 ημέρα, 8 ώρες κάθε μία)

- 1) 27 Μαΐου 2016, στην Λευκωσία – 6 συμμετοχές
- 2) 31 Μαΐου 2016, στην Λευκωσία – 25 συμμετοχές

Η ΚΙΣΑ θεωρεί ότι οι μετανάστριες/ στες και οι πρόσφυγες, καθώς και γενικότερα τα μέλη ευάλωτων ομάδων, πρέπει να έχουν ενεργό ρόλο σε όλες τις δραστηριότητες που διοργανώνονται για τα θέματα που τα αφορούν. Για τον λόγο αυτό, η ΚΙΣΑ κάλεσε ομάδες μεταναστριών/ στών και προσφύγων, καθώς και άτυπες ομάδες και ενεργά μέλη διάφορων κοινοτήτων μεταναστριών/ στών και προσφύγων στην εκπαίδευση. Στα πλαίσια αυτά, η ΚΙΣΑ κάλεσε προσωπικές συναντήσεις με παράγοντες από τις κοινότητες και εργάστηκε μαζί τους προκειμένου να διασφαλιστεί η ενεργός συμμετοχή των μεταναστριών/ στών και προσφύγων στις εκπαιδευτικές συνεδρίες.

ΜΚΟ, κοινότητες μεταναστριών/ στών και προσφύγων, ακτιβίστριες και ακτιβιστές, συντεχνίες και ερευνητικές ομάδες συμμετείχαν σε δύο εκπαιδεύσεις. Λόγω του υψηλού εν-

διαφέροντος από αγγλόφωνα άτομα (από μεταναστευτικές κοινότητες και ομάδες, καθώς και τουρκοκυπριακές οργανώσεις), η δεύτερη συνεδρία πραγματοποιήθηκε στα αγγλικά, ενώ η πρώτη ήταν στα ελληνικά. Και οι δύο συνεδρίες έγιναν στην Λευκωσία, αφού όλα τα άτομα που προσκλήθηκαν και ανταποκρίθηκαν μπορούσαν να παρευρεθούν μόνο στην Λευκωσία.

Τόσο η εμπειρία μας όσο και η ανταπόκριση που είχαμε από τα μέλη των ΟΚΠ και των μεταναστευτικών και άλλων ομάδων που συμμετείχαν στις εκπαιδεύσεις (από τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης τα οποία συμπληρώθηκαν στο τέλος της κάθε εκπαίδευσης και τα σχόλια που έγιναν κατά τη διάρκεια των εκπαιδεύσεων) δείχνουν ότι η εκπαίδευση ήταν όντως απαραίτητη, καθώς πολλά από τα άτομα που συμμετείχαν απόκτησαν/ βελτίωσαν τις γνώσεις τους σχετικά με την αναγνώριση των εγκλημάτων μίσους, αλλά και την στήριξη των θυμάτων εγκλημάτων μίσους. Στόχος της εκπαίδευσης ήταν επίσης η βελτίωση της συνεργασίας των διάφορων ενδιαφερομένων μεταξύ τους και από την άποψη αυτή οι εκπαιδευτικές συνεδρίες πέτυχαν επίσης στην ενίσχυση της δικτύωσης μεταξύ των ΟΚΠ.

Αξιολόγηση			
ΟΚΠ			
Ερωτήσεις 1 μέχρι 5			
Ερώτηση	Ναι	Όχι	Σχόλια
1. Έχει αλλάξει η κατανόσή σας για την επιφύλαξη/ την προκατάληψη/ τα στερεότυπα ως αποτέλεσμα της εκπαίδευσης;	10	6	• Κάθε φορά που υπάρχει ευκαιρία για συζήτηση, όλα γίνονται πιο κατανοητά • Κατανοώντας τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις μπορούμε να πάρουμε μέρος στην αλλαγή και την πρόληψη των εγκλημάτων μίσους. • Τώρα ξέρω για ταξινόμησης και κανόνες. • Τώρα άρχισα να σκέφτομαι πραγματικά για τα εγκλήματα μίσους. • Τώρα έχω μια καλύτερη κατανόηση της σχέσης μεταξύ προκαταλήψεων, στερεότυπων και εγκλημάτων μίσους. • Τα πράγματα είναι σαφέστερα τώρα.
Έχει αλλάξει η κατανόσή σας για τα εγκλήματα μίσους;	14	2	• Ορισμένες διαστάσεις τις οποίες δεν ήξερα αρκετά, μου είναι τώρα πιο ξεκάθαρες. • Τώρα ξέρω τι είναι ένα έγκλημα μίσους. • Απόκτησα περισσότερη γνώση για τα διάφορα είδη εγκλήματος μίσους. • Μπορώ τώρα να κατανοήσω καλύτερα ένα έγκλημα μίσους, μαθαίνοντας για την κατάσταση σε άλλες χώρες. • Τώρα αναγνωρίζω ότι είναι αναγκαίο για την κοινωνία και για τον εαυτό μου να ξέρω τι είναι τα εγκλήματα μίσους. • Δεν ήξερα πολλά για τα εγκλήματα μίσους πριν. Οι μαρτυρίες κατέστησαν άμεσα σαφές τι είναι εγκλήματα μίσους και πώς μπορούμε να τα αντιμετωπίσουμε. • Τώρα έχω καλύτερους ορισμούς και κλειδιά για τον εντοπισμό εγκλημάτων μίσους. • Απόκτησα βαθύτερη γνώση σχετικά με τα εγκλήματα μίσους. • Τώρα ξέρω τι είναι τα εγκλήματα μίσους και θα προσπαθήσω να μεταφέρω αυτή τη γνώση και σε άλλες ευάλωτες ομάδες.
3. Έχει αλλάξει η εκτίμησή σας για το ρόλο της Κοινωνίας των Πολιτών στην πρόληψη και την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους;	12	4	• Μετά από αυτό το σεμινάριο, πιστεύω ότι ο ρόλος της Κοινωνίας των Πολιτών στην αντιμετώπιση εγκλημάτων μίσους πρέπει να είναι πιο ορατός και πιο ισχυρός. • Πρέπει να είμαστε σε εγρήγορση για τα εγκλήματα μίσους και να ενεργούμε ανά πάσα στιγμή. • Αν και είναι δύσκολο, η ΚΠ έχει ένα ρόλο να διαδραματίσει στην πρόληψη και την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους. Πιστεύω, ωστόσο, ότι αυτό είναι ένα μεγαλύτερο πρόβλημα και θα πάρει πολύ χρόνο. • Ναι, ειδικά όσον αφορά τη συνεργασία με την κυβέρνηση και ανεξάρτητες αρχές. • Μέχρι σήμερα δεν γνώριζα τίποτα σε σχέση με την πρόληψη των εγκλημάτων μίσους. • Η σκιαγράφηση του ρόλου της Κοινωνίας των Πολιτών συμβάλλει θετικά στην αξιολόγηση του τι μπορεί να γίνει. • Το έγκλημα μίσους έχει να κάνει με το πώς η κοινωνία μεγαλώνει τα παιδιά της και το μίσος που προέρχεται από την οικογένεια.

4. Έχει αλλάξει η αξιολόγηση του ρόλου σας ως εκπρόσωπος των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους;	14	2	• Ναι, μέσα από τη βαθύτερη κατανόηση των αρμόδιων αρχών που εμπλέκονται. • Ως εκπρόσωπος, θα πρέπει να οργανωθώ να ενωθώ με άλλους. • Νομίζω ότι πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι δεν μπορούμε να αλλάξουμε τα πάντα, αλλά θα πρέπει να μιλήσουμε ανοικτά. • Από τώρα και στο εξής, ξέρω τι είναι τα εγκλήματα μίσους και ξέρω πώς να ασχοληθώ με αυτές τις περιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένου του πού να τα αναφέρω. • Δεν είμαι σίγουρος/η.
5. Τι θα κάνετε διαφορετικά ως αποτέλεσμα αυτής της κατάρτισης;	x	x	• Είχα τις απαραίτητες πληροφορίες. • Θα δώσω μεγαλύτερη προσοχή στη δουλειά μου για τις ευάλωτες ομάδες, οι οποίες είναι πιθανά θύματα εγκλημάτων μίσους. (3) • Θα είμαι πιο αποτελεσματική/ός στην αντιμετώπιση εγκλημάτων μίσους. • Θα προσπαθήσω να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με το θέμα. • Ενημερώνοντας άτομα τα βοηθώ στα δικαιώματά τους. • Θα αναφέρω οποιοδήποτε περιστατικό εγκλήματος μίσους συναντώ και θα παραπέμπω τα θύματα στις αρμόδιες αρχές. • Θα προσπαθήσω να συνεργαστώ περισσότερο με άλλα θεσμικά όργανα. • Θα είμαι περισσότερο ευαίσθητος/η. • Θα αναλάβω πρωτοβουλία να κάνω περισσότερα για την εξέταση εγκλημάτων μίσους και επίσης θα αναζητήσω ευκαιρίες για να συνεργαστώ με άλλους οργανισμούς και θα ψάξω άλλες ευκαιρίες κατάρτισης. • Θα καθοδηγώ τα θύματα εγκλημάτων μίσους. • Τώρα μπορώ να ξεχωρίσω τι είναι έγκλημα μίσους.

Ερωτήσεις 6 μέχρι 14							
Ερώτηση	Κλίμακα: 1=διαφωνώ πλήρως - 5=συμφωνώ απόλυτα						
	1	2	3	4	5		
6. Η κατάρτιση ικανοποίησε τις συνολικές σας προσδοκίες.	0	0	2	10			4
7. Η διάρκεια της κατάρτισης ήταν κατάλληλη.	1	0	1	9			4
8. Το περιεχόμενο της κατάρτισης, από άποψη ουσίας, ήταν κατάλληλο.	0	1	3	5			6
9. Το περιεχόμενο της κατάρτισης ήταν σχετικό με την εργασία σας.	1	1	1	4			9
10. Η μορφή της κατάρτισης (ομαδική εργασία, ασκήσεις, παρουσιάσεις, κ.λπ.) ήταν κατάλληλη.	0	2	4	3			7
11. Οι ευκαιρίες για αλληλεπίδραση με τους συναδέλφους σας συμμετέχοντες ήταν επαρκείς.	0	1	2	5			8
12. Οι ευκαιρίες για αλληλεπίδραση με τους εκπαιδευτές ήταν επαρκείς.	1	0	1	5			9

13. Οι εκπαιδευτές ήταν γνώστες των εγκλημάτων μίσους, της έρευνας και της αντίδρασης.	1		1		0		7		7
14. Οι εκπαιδευτές έκαναν τις παρουσιάσεις με ελκυστικό και ενδιαφέροντα τρόπο.	1		0		0		10		5

Ερωτήσεις 15 μέχρι 17	
Ερωτήσεις	Απαντήσεις
15. Παρακαλώ αναφέρετε 3 βασικά πλεονεκτήματα της κατάρτισης:	• Οι εκπαιδευτές ήταν γνώστριες (2) • Καλό και σαφές περιεχόμενο (2) • Το διαφορετικό υπόβαθρο των συμμετεχόντων (5) • Η ανταλλαγή εμπειριών (5) • Το χαλαρό περιβάλλον (3) • Τα πραγματικά παραδείγματα ζωής (2) • Οι σαφείς ορισμοί • Οι πρακτικές κατευθυντήριες γραμμές και η δικτύωση (2) • Η δέσμευση των εκπαιδευτριών και των συμμετεχόντων • Η τεκμηρίωση • Η αλληλεπίδραση • Η ανταλλαγή χρήσης • Ενδιαφέρουσες κεφάλαια • Η γλώσσα που οι εκπαιδευτές χρησιμοποίησαν ήταν κατανοητή • Ενδιαφέρουσα προσέγγιση του θέματος • Αναγνώριση • Πρόληψη • Αναφορά
16. Παρακαλώ αναφέρετε 3 βασικές αδυναμίες (τομείς που θα προτεινάτε περαιτέρω βελτίωση/ αναθεώρηση) της κατάρτισης:	• Η ζέστη. • Τα λίγα διαλείμματα. • Δεν υπήρχαν διαδραστικά παιχνίδια ρόλων. (2) • Δεν υπήρχε ενεργός συμμετοχή. (2) • Θα μπορούσε να είναι πιο συγκεκριμένη για το τι μπορούμε να κάνουμε. • Οι αρχές και τα μέσα ενημέρωσης απουσίαζαν. • Έπρεπε να αφιερωθεί περισσότερος χρόνος για τη σύζευξη θεωρίας και πρακτικής. • Αδύναμος συντονισμός. • Πάρα πολύς χαμένος χρόνος ανάλυσης συγκεκριμένων αποτελεσμάτων ΜΚΟ. • Μεγάλη διάρκεια. • Φτωχή συμμετοχή οργανώσεων • Δεν μας έδωσαν το υλικό.
17. Παρακαλώ αναφέρετε πιο κάτω οποιαδήποτε άλλα σχόλια σχετικά με την κατάρτιση.	• Η εκπαίδευση είναι μεγάλης διάρκειας. • Μακάρι να μπορούσαν να επιτευχθούν πιο θετικά αποτελέσματα από αυτή την εκπαίδευση. • Θα μπορούσαν να υπάρχουν περισσότερες συζητήσεις και με καλύτερο συντονισμό. • Η εκπαίδευση θα πρέπει να περιλαμβάνει την αστυνομία, την κυβέρνηση και τα ΜΜΕ ταυτόχρονα με τις ΟΚΠ. • Καλή δουλειά.

Άλλες δράσεις που σχετίζονται με εγκλήματα μίσους και οι οποίες πραγματοποιούνται από την ΚΙΣΑ

Για περισσότερα από 16 χρόνια τώρα η ΚΙΣΑ υποστηρίζει, μέσω του Κέντρου Μεταναστών και Προσφύγων που λειτουργεί, τα θύματα των εγκλημάτων μίσους με διάφορους τρόπους και ιδιαίτερα στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους. Η ΚΙΣΑ εργάζεται ενάντια σε κάθε μορφή διάκρισης, με έμφαση στην καταπολέμηση του ρατσισμού. Αναγνωρίζει ότι οι διακρίσεις και τα εγκλήματα μίσους συχνά στοχεύουν τους ανθρώπους σε πολλαπλά επίπεδα (όχι μόνο στη βάση του μεταναστευτικού υπόβαθρου/ της εθνικής καταγωγής, για παράδειγμα, αλλά και στη βάση του φύλου/ της ταυτότητας φύλου/ του σεξουαλικού προσανατολισμού/ του καθεστώτος αναπηρίας/ της κατάστασης της υγείας/ της ηλικίας/ της τάξης/ των πολιτικών πεποιθήσεων) και ως εκ τούτου έχει διαθεματική προσέγγιση στην δράση της.

Η ΚΙΣΑ λειτουργεί στο επίπεδο βάσης σε άμεση επικοινωνία με τις κοινότητες των ευάλωτων σε διακρίσεις και ρατσισμό ατόμων και ιδιαίτερα με μετανάστριες/ στες και πρόσφυγες. Οι δραστηριότητές της προς τις/ τους μετανάστριες/στες και πρόσφυγες που είναι θύματα εγκλημάτων μίσους περιλαμβάνουν κυρίως:

- Παροχή δωρεάν πληροφοριών, συμβουλών, συνηγορίας, διαμεσολάβησης και υπηρεσιών

στήριξης.

- Δωρεάν νομική εκπροσώπηση σε στρατηγικές δικαστικές υποθέσεις.
- Ενέργειες ενδυνάμωσης και οικοδόμησης ικανοτήτων.

Οι δραστηριότητες της ΚΙΣΑ γενικότερα προς την κοινωνία της ΚΔ σχετικά με τα εγκλήματα μίσους περιλαμβάνουν:

- Ευαισθητοποίηση.
- Ενεργή ασχολία τόσο με τα καθιερωμένα όσο και με τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης.
- Υπεράσπιση για διαρθρωτικές και νομικές αλλαγές πολιτικής.

Τέλος, η ΚΙΣΑ πιστεύει σθεναρά στη συνεργασία και τον συντονισμό των ΟΚΠ σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Σε εθνικό επίπεδο, η ΚΙΣΑ συνεργάζεται με άλλες ΜΚΟ προκειμένου να ξεπεραστούν οι δυσκολίες και για καλύτερη συνεργασία και συντονισμό των δράσεών τους. Η ΚΙΣΑ είναι επίσης πολύ ενεργό μέλος σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα ΜΚΟ, όπως: PICUM (Πλατφόρμα Διεθνούς Συνεργασίας Για Μετανάστες Χωρίς Χαρτιά), ENAR (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατά του Ρατσισμού), EMHRN (Ευρω-Μεσογειακό Δίκτυο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων), AEHD (Ευρωπαϊκή Ένωση για την Υπεράσπιση των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων), Δίκτυο Ευρωπαϊκών Δικαιωμάτων JUSTICIA, Migrantop και UNITED για Πολυπολιτισμική Δράση.

3) Παρακολούθοντας τα Εγκλήματα Μίσους στην Κυπριακή Δημοκρατία

Τα επίσημα στοιχεία της αστυνομίας¹ δείχνουν ότι τα πιο συχνά αναφερόμενα περιστατικά εγκλημάτων μίσους αφορούν στη ρατσιστική βία και σε δεύτερο βαθμό στην προκατάληψη κατά των πολιτικών απόψεων. Ωστόσο, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, η συντριπτική πλειοψηφία των παραπόνων υποβάλλεται από Ελληνοκύπριες/ους, μετά από Τουρκοκύπριες/ους και ακολούθως από Ελληνίδες/Έλληνες πολίτες. Αυτό βέβαια εγείρει ανησυχίες σχετικά με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων αυτών, λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι οι αναφορές από ΟΚΠ αποκαλύπτουν ότι οι πιο ευάλωτες ομάδες σε εγκλήματα μίσους είναι οι μετανάστες/στρες, οι πρόσφυγες και οι Τουρκοκύπριες/οι. Είναι σημαντικό να σημειωθεί εδώ ότι σύμφωνα με τα ευρήματα της Εθνικής Έκθεσης τα οποία έχουν ετοιμαστεί και δημοσιευτεί στο πλαίσιο του έργου αυτού, οι μετανάστες/στρες αναφέρουν ότι φοβούνται να περπατούν στον δρόμο λόγω της ρατσιστικής βίας εναντίον τους.²

Επιπλέον, οι ΟΚΠ αναφέρουν ότι τα περιστατικά εγκλημάτων μίσους είναι πολύ πιο συχνά από ό,τι τα επίσημα στοιχεία δείχνουν. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι πολύ συχνά τα θύματα των εγκλημάτων μίσους δεν αναφέρουν την εμπειρία τους καθόλου ή την αναφέρουν ως πράξη διάκρισης και όχι ως έγκλημα μίσους. Ένας άλλος λόγος είναι ότι συνήθως η αστυνομία καταγράφει τα περιστατικά εγκλημάτων μίσους όχι ως εγκλήματα μίσους αλλά ως κοινά εγκλήματα.

Μια συχνή αιτία που το ρατσιστικό έγκλημα δεν αναφέρεται είναι ο φόβος της σύλληψης, κράτησης και απέλασης. Τα θύματα των εγκλημάτων μίσους είναι συχνά μετανάστες/στρες χωρίς χαρτιά που δεν αναφέρουν επίσης

μα την εμπειρία τους, αφού η συνήθης πρακτική της αστυνομίας είναι να συλλαμβάνει τις/τους μετανάστες/στρες χωρίς χαρτιά και να τις/τους κρατά για σκοπούς απέλασης, ακόμα και όταν είναι θύματα εγκλημάτων. Επιπλέον, οι μετανάστες/στρες χωρίς χαρτιά συνήθως δεν αποτεινόνται στις υπηρεσίες υγείας για ιατρική περίθαλψη, ακόμη και αν έχουν τραυματιστεί, εξαιτίας του φόβου καταγγελίας τους στην αστυνομία και άλλες αρχές. Ο φόβος αυτός είναι βάσιμος, αφού έχουν υπάρξει πολλές περιπτώσεις που επαγγελματίες υγείας ή άλλο νοσοκομειακό προσωπικό κατάγγειλαν στην αστυνομία μετανάστες/στρες χωρίς χαρτιά, με αποτέλεσμα τη σύλληψη, κράτηση και απέλασή τους. Επιπλέον, ακόμη και οι μετανάστες/στρες με νόμιμο καθεστώς διαμονής φοβούνται να αναφέρουν στην αστυνομία περιστατικά βίας εναντίον τους, καθώς ανησυχούν ότι μια τέτοια καταγγελία θα έχει ως αποτέλεσμα να χάσουν την άδεια διαμονής τους. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι άδειες διαμονής των μεταναστών/στρών εργαζομένων στην Κύπρο εξαρτώνται από τις/τους εργοδότες/τες τους, που συχνά ενοχλούνται όταν οι εργαζόμενες/νοι «έχουν θέματα» με την αστυνομία, ειδικά εάν πρέπει να απουσιάσουν από την εργασία τους - για παράδειγμα, για να δώσουν κατάθεση στην αστυνομία ή να παραστούν ως μάρτυρες στο δικαστήριο.

Η εμπειρία των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών καταδεικνύει ότι τα ΛΟΑΤΙΚ³ άτομα είναι επίσης πολύ ευάλωτα σε εγκλήματα μίσους. Ωστόσο, η ομοφοβική/ αμφιφοβική/ τρανσοφοβική βία σπάνια αναφέρεται επίσημα. Αυτό συμβαίνει επειδή τα ΛΟΑΤΙΚ* άτομα συχνά φοβούνται το στίγμα που συνδέεται με την αποκάλυψη του σεξουαλικού προσανατολισμού τους ή/και της ταυτότητας φύλου τους. Παρά το γεγονός ότι πρόσφατα η ΛΟΑΤΙΚ* κοινότητα λαμβάνει μεγαλύτερη αποδοχή στην κυπριακή κοινωνία από

1 Τα στοιχεία αυτά παρουσιάζονται πιο κάτω στην έκθεση.

2 MAZI! Ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών και των υπηρεσιών επιβολής του νόμου στο να κάνουν ορατά τα εγκλήματα μίσους. As Τερματίσουμε τα Εγκλήματα Μίσους - Εθνική Έκθεση: Κύπρος.

3 Ο όρος ΛΟΑΤΙΚ* αντιστοιχεί σε: λεσβίες, ομοφυλόφιλα, αμφιφυλόφιλα, τρανς, ίντερσεξ, κουίαρ και άλλα μη ετεροφυλόφιλα άτομα και άτομα των οποίων η έμφυλη ταυτότητα δεν εμπίπτει στο δυαδικό σύστημα

ό,τι προηγουμένως, ως αποτέλεσμα κυρίως της ορατότητας που έχει αποκτίσει μέσα από το έργο των ΛΟΑΤΙΚ* ακτιβιστριών/στών και ομάδων, η ομοφοβική/ αμφιφοβική/ τρανσφοβική βία σε μεγάλο βαθμό ακόμα δεν καταγγέλλεται και δεν καταγράφεται. Αυτό συμβαίνει επίσης επειδή συχνά η ομοφοβική/ αμφιφοβική/ τρανσφοβική βία ασκείται από μέλη της οικογένειας ή ερωτικούς συντρόφους.

Ένας άλλος σημαντικός λόγος για τον οποίο τα περιστατικά εγκλημάτων μίσους παραμένουν συχνά δεν καταγγέλλονται είναι ότι τα περισσότερα μέλη της αστυνομίας δεν είναι εκπαιδευμένα για τον εντοπισμό, τη διερεύνηση και τη δίωξη των εγκλημάτων μίσους. Ως αποτέλεσμα της έλλειψης εμπειρογνομosύνης, περιστατικά τα οποία αναφέρονται στην αστυνομία συχνά δεν καταγράφονται ως εγκλήματα μίσους και ως εκ τούτου διερευνούνται στο πλαίσιο του γενικού ποινικού κώδικα, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κίνητρο μίσους. Η εκπαίδευση στα εγκλήματα μίσους δεν είναι πραγματικά διαθέσιμη στα μέλη των YEN και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η πλειοψηφία των αστυνομικών δεν είναι σε θέση να προσδιορίσει τα περιστατικά εγκλημάτων μίσους και να τα διερευνήσει, διώξει και καταγράψει ως τέτοια.

Επιπλέον, η κοινωνία των πολιτών (ΜΚΟ, μετανάστριες/στες/ πρόσφυγες/ κοινότητες ΛΟΑΤΙΚ* ατόμων, ακτιβίστριες/στές και συνδικάτα) συχνά στερείται εμπειρογνομosύνης στον εντοπισμό περιστατικών εγκλημάτων μίσους και στην υποστήριξη θυμάτων εγκλημάτων μίσους. Ως αποτέλεσμα, τα περιστατικά εγκλημάτων μίσους συχνά δεν αναφέρονται ή δεν αντιμετωπίζονται ως τέτοια και τα θύματα των εγκλημάτων μίσους δεν λαμβάνουν κατάλληλες συμβουλές/ πληροφορίες/ στήριξη.

Σε γενικές γραμμές, πολλές/οί άνθρωποι δεν έχουν επίγνωση του τι είναι έγκλημα μίσους. Συχνά, άτομα από ευάλωτες κοινότητες και ομάδες, για διάφορους λόγους, δεν μπορούν να αναγνωρίσουν ότι αυτό που έχουν βιώσει είναι έγκλημα μίσους. Μερικές φορές το

αντιλαμβάνονται ως ένα κοινό έγκλημα, χωρίς να αναγνωρίζουν τα κίνητρα μίσους πίσω από αυτό, ενώ άλλες φορές το αγνοούν εντελώς, καθώς οι διακρίσεις σε γενικές γραμμές είναι τόσο διαδεδομένες στην κοινωνία που συχνά περνούν απαρατήρητες, ακόμα και όταν εκφράζονται βίαια. Συχνά, τα θύματα εγκλημάτων μίσους δικαιολογούν τους/τις δράστες (ειδικά αν είναι μέλη της οικογένειας, σύντροφοι, συναδέλφισσες/ οι ή φίλοι/ες τους), λόγω εσωτερίκευσης για παράδειγμα του ρατσισμού/ της ομοφοβίας/ της αμφιφοβίας / της τρανσφοβίας/ του μισογυνισμού/ της αναπηροφοβίας ή/και της εξάρτησης του θύματος από τον/την θύτη.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα θύματα αναφέρουν επίσης ότι θεωρούν τα περιστατικά εγκλημάτων μίσους ως μέρος της καθημερινής τους ζωής και ως εκ τούτου δεν είναι πρόθυμα ή φοβούνται να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους, ή δεν πιστεύουν ότι η αναφορά αυτών των περιστατικών θα τους εξασφαλίσει κάποια δικαίωση και/ή θα φέρει οποιαδήποτε θετική αλλαγή για τα ίδια ατομικά ή για τις κοινότητές τους γενικότερα. Αυτό πηγάζει κυρίως από την αποτυχία των αρχών να διερευνήσουν σωστά τέτοια περιστατικά και να διώξουν και να καταδικάσουν τις/τους δράστες.

Ως αποτέλεσμα όλων των πιο πάνω λόγων, τα περιστατικά εγκλημάτων μίσους κατά το πλείστον δεν αναφέρονται και τα εγκλήματα μίσους παραμένουν αδράτα όπως και οι συνέπειές τους, καθώς ούτε τα αίτια που τα προκαλούν δεν καταγράφονται επαρκώς.

Ρατσισμός και ξеноφοβία στην Κυπριακή Δημοκρατία

Όπως αναφέρει το Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά του Ρατσισμού (ENAR) στη συνοπτική έκθεσή του σχετικά με την Αφοροβία στην ΚΔ⁴, η αστυνομία γενικότερα και οι αστυνομικοί της YA&M ειδικότερα έχουν καταγγεληθεί για ρατσιστική στόχευση (ethnic profiling) και άσκηση ρατσιστικής βίας. Επιπλέον,

4 ENAR. Fact Sheet Ενημέρωση - Αφοροβία στην Κύπρο. Μάρτιο 2016. http://www.enar-eu.org/IMG/pdf/cyprus_fact_sheet_briefing_final.pdf

υπάρχουν αναφορές ότι διμύσια πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων υπουργών της κυβέρνησης και αξιωματούχων της Εκκλησίας, προβαίνουν σε ρατσιστικό λόγο και υποκίνηση εγκλημάτων μίσους, χωρίς καμία απολύτως συνέπεια. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, το ΓΚΑ είναι ανεπαρκώς στελεχωμένο και επιβαρύνεται με πολλαπλά καθήκοντα, κάτι που οδηγεί σε ανεπάρκεια πόρων και ικανοτήτων για αποτελεσματική παρακολούθηση και δίωξη ρατσιστικών εγκλημάτων. Την ίδια στιγμή, η ανταπόκριση του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης για τα εγκλήματα μίσους δεν είναι αποτελεσματική, ενώ το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα και τα δικαστήρια δεν συλλέγουν δεδομένα για περιπτώσεις εγκλημάτων μίσους ως τέτοια.⁵

Επιπλέον, όπως υποστηρίζει η Έκθεση του ENAR του 2011-2012 για την Κύπρο, τα θύματα εγκλημάτων μίσους είναι συχνά αόρατα και δεν έχουν τα μέσα να επιδιώξουν αποκατάσταση και αποζημίωση, δεδομένου ότι είτε δεν ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους είτε δεν έχουν πρόσβαση σε νομική αρωγή για τέτοιου είδους διαδικασίες.⁶

Κατά την περίοδο Ιανουάριος-Οκτώβριος 2015, το Κέντρο Μεταναστών και Προσφύγων της ΚΙΣΑ εξυπηρέτησε πάνω από 250 άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο (μετανάστριες/στες, πρόσφυγες - συμπεριλαμβανομένων αναγνωρισμένων προσφύγων, αιτούντων άσυλο και ατόμων με συμπληρωματική προστασία -, επισκέπτριες/πτες, φοιτήτριες/τές, πολίτισσες/ίτες της ΕΕ, μέλη οικογενειών Κυπρίων και υπηκόων της ΕΕ, άτομα που έχουν πολιτογραφηθεί ως Κύπριες/οι, ανάμεσα τους θύματα ρατσισμού και ρατσιστικής βίας, εμπορίας ανθρώπων και εκμετάλλευσης), που όλα αντιμετωπίζουν διακρίσεις στην Κύπρο. Από τα 250 άτομα, τα 150 ήταν νέες περιπτώσεις που απαιτούσαν ειδική και εξειδικευμένη αντιμετώπιση. 49 περιπτώσεις απαιτούσαν επίσης ειδική και εξειδικευμένη αντιμετώπιση, αλλά η ΚΙΣΑ είχε ήδη αρχεία

για αυτές. Όλες αυτές οι περιπτώσεις απαιτούσαν προσεκτικό και συστηματικό χειρισμό και παρακολούθηση. Οι υπόλοιπες περιπτώσεις αφορούσαν περιστατικά διακρίσεων που τα θύματα ή άτομα που σχετίζονται με τα θύματα ήρθαν σε επαφή με την ΚΙΣΑ για να αναφέρουν τα περιστατικά και να ζητήσουν γενικές πληροφορίες για το τι θα μπορούσαν να κάνουν, αλλά δεν χρειάζονταν/ ήθελαν περαιτέρω στήριξη.

Οι 199 περιπτώσεις που απαιτούσαν στήριξη και παρακολούθηση αφορούσαν:

- 33 περιπτώσεις εκμετάλλευσης στην εργασία στον κλάδο της γεωργοκτηνοτροφίας, συμπεριλαμβανομένων και 11 περιπτώσεων θυμάτων εμπορίας προσώπων.
- 31 περιπτώσεις εκμετάλλευσης εργασίας στον κλάδο της οικιακής εργασίας, συμπεριλαμβανομένων και 7 περιπτώσεων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- 18 περιπτώσεις μελών οικογενειών Κυπρίων.
- 9 περιπτώσεις μελών οικογενειών Ευρωπαίων υπηκόων.
- 74 περιπτώσεις κράτησης μεταναστών/στών χωρίς χαρτιά, μεταξύ των οποίων 2 υπήκοοι της ΕΕ.⁷
- 13 περιπτώσεις υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν στην Κυπριακή Δημοκρατία για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς δικαιώματα και στις περισσότερες περιπτώσεις στερούνται ακόμη και άδειας διαμονής. Μερικές από αυτές αφορούν οικογένειες με παιδιά και κάποιων έχουν απορριφτεί οι αιτήσεις τους για πολιτογράφηση χωρίς επαρκή/ δικαιολογημένη εξήγηση.
- 21 περιπτώσεις ανιθαγενών που έχουν υποστεί διακρίσεις στη βάση του ότι είναι απάτριδες, καθώς δεν τους επιτρέπεται η ιδιότητα της/του πολίτισσας/ίτη, προστασία και έγγραφα, όπως άδεια διαμονής.

5 Ibid

6 ENAR. ENAR Σκιάδης Έκθεση 2011-2012: Πρακτικές Ρατσισμού και Σχετικών Διακρίσεων στην Κύπρο http://www.enar-eu.org/IMG/pdf/cyprus_-_unedited.pdf

7 Πολλά από αυτά τα άτομα εμπήγουν επίσης και σε άλλες κατηγορίες διακρίσεων, όπως θύματα εμπορίας ανθρώπων, θύματα εκμετάλλευσης εργασίας, ή μέλη οικογενειών Κυπρίων/Ευρωπαίων πολιτών.

Σύμφωνα με την έκθεση της ΑΔΙΠΑ για το 2014, 212 καταγγελίες υποβλήθηκαν στην ΑΔΙΠΑ κατά τη διάρκεια του έτους. 87 από αυτές (41%) αφορούσαν παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από αστυνομικούς. Από τις 212 καταγγελίες, 174 υποβλήθηκαν από άτομα ελληνοκυπριακής καταγωγής, 12 από Ευρωπαίους/ες υπηκόους, μία από άτομο τουρκοκυπριακής καταγωγής και 25 από μετανάστριες/στες.⁸

Σύμφωνα με την έκθεση της Αρχής Κατά των Διακρίσεων για το 2014, 52 από τις 77 καταγγελίες που η Αρχή έλαβε το 2014 αφορούσαν διακρίσεις με βάση την εθνοτική καταγωγή ή την υπηκοότητα ενός ατόμου ή μιας ομάδας ατόμων. Σύμφωνα με την έκθεση, κάθε χρόνο οι καταγγελίες τις οποίες επιλαμβάνεται η Αρχή Κατά των Διακρίσεων, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, αφορούν διακρίσεις με βάση την εθνοτική καταγωγή ή την υπηκοότητα.⁹

8 ΑΔΙΠΑ. Ετήσια Έκθεση 2014. Οκτώβριος 2014
[http://www.iaiacap.gov.cy/iaiacap/iaiacap.nsf/All/5506E28A675DECBA C2257E030037473E/\\$file/%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97%20%CE%91%CE%A1%CE%A7%CE%97%CE%A3%202014%20-%20%CE%A4%CE%95%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%9F.pdf?OpenElement](http://www.iaiacap.gov.cy/iaiacap/iaiacap.nsf/All/5506E28A675DECBA C2257E030037473E/$file/%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97%20%CE%91%CE%A1%CE%A7%CE%97%CE%A3%202014%20-%20%CE%A4%CE%95%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%9F.pdf?OpenElement)

9 Αρχή Κατά των Διακρίσεων. Ετήσια Έκθεση 2014.
[http://www.ombudsman.gov.cy/ombudsman/ombudsman.nsf/All/C7DFF67D3CAF7B5EC2257F14003F73A7/\\$file/1Book%20DIKRISION%202014%20GR%20Mech%20](http://www.ombudsman.gov.cy/ombudsman/ombudsman.nsf/All/C7DFF67D3CAF7B5EC2257F14003F73A7/$file/1Book%20DIKRISION%202014%20GR%20Mech%20)

Ωστόσο, η αστυνομία κατάγραψε μόνο 11 περιστατικά εγκλημάτων μίσους το 2014. Ποιτικές έρευνες διεξήχθησαν μόνο για 6 από αυτά, 3 εκ των οποίων έχουν κατονομασθεί ως «ανεξιχνίαστες, ανύπαρκτες, άλλως διατεθείσα, μη αστυνομικής φύσης». Κανένα από αυτά βρισκόταν υπό εξέταση ή σε εκκρεμότητα τον Μάρτιο του 2016, κατά την τελευταία ενημέρωση των δεδομένων. 1 από αυτά ήταν κατά προσώπου/ων, 2 κατά περιουσίας και 8 αφορούσαν λεκτικές επιθέσεις. Για 3 από αυτά καταχωρήθηκαν δικαστικές υποθέσεις – 1 από τις οποίες κατέληξε σε καταδίκη και άλλες 2 εξακολουθούσαν να εκκρεμούν τον Μάρτιο του 2016. Είναι επίσης ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι από τους 20 καταγγέλλοντες μόνο 2 είναι Ελληνοκύπριοι/ες (οι υπόλοιποι/οι καταγγέλλοντες είναι 4 από το Ισραήλ, 2 από το Μπενίν, 1 από το Πακιστάν, 4 Τουρκοκύπριοι και 7 άγνωστης εθνοτικής καταγωγής), ενώ 13 από τα 14 κατηγορούμενα άτομα είναι ελληνοκυπριακής καταγωγής (και 1 από την Ρουμανία). Επιπλέον, 1 περιστατικό ήταν στη βάση της εθνοτικής καταγωγής, 1 στη βάση της θρησκείας, 3 στη βάση της κοινότητας, 3 στη βάση του σεξουαλικού προσανατολισμού και 4 στη βάση του χρώματος¹⁰.

Electr%20Edition%20for%20web.pdf
 10 [http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/4B02D3E9BFD8C9C5C2257F92001FC8C1/\\$file/Ratsismos%20Ellinika%202005-2015.pdf](http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/4B02D3E9BFD8C9C5C2257F92001FC8C1/$file/Ratsismos%20Ellinika%202005-2015.pdf)

Περιστατικά ή/και Υποθέσεις Ρατσιστικής φύσεως ή/και με Ρατσιστικό Κίνητρο 2005-2015¹ (Τελευταία ενημέρωση Μάρτιος 2016)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Υποσύνολο (2005 - 2010)*	Σύνολο
Περιστατικά	2	18	3	6	8	34	16	14	8	11	11	71	131
1. Καταγραφή	1	1	0	2	1	2	2	5	3	5	0	7	22
2. Εγκληματολογικές έρευνες	1	17	3	4	7	32	14	9	5	6	11	64	109
2.1 Απαρτήρητα, ανύπαρκτα, άλλως, μη αστυνομικού χαρακτήρα	0	1	1	3	4	5	7	5	0	3	1	14	30
2.2 Αναθεωρήθηκαν	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	7
2.3 Σε εκκρεμότητα	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
2.4 Καταχωρήθηκαν στο Δικαστήριο	1	16	2	1	3	27	6	4	5	3	3	50	71
2.3.1 Εκκρεμοί στο Δικαστήριο	0	0	0	0	0	0	1	0	3	2	2	0	8
2.3.2 Αναστολή, διακοπή, Nolle prosequi	0	0	2	0	2	4	2	1	0	0	0	8	11
2.3.3 Αθώωση	1**	0	0	0	0	2**	0	1	0	0	0	3	4
2.3.4 Καταδίκη	0	16	0	1	1**	21	3	2	2	1	1	39	48

Πηγή: Γραφείο για την Καταπολέμηση των Διακρίσεων, Τμήμα Καταπολέμησης του Εγκλήματος, Αρχηγείο Αστυνομίας

* Για την περίοδο αυτή δεν υπάρχουν υποθέσεις που εκκρεμοί ενώπιον δικαστηρίου

**Προσέφθηκαν κατηγορίες ρατσιστικής φύσεως

Περιστατικά ή και Υποθέσεις Ρατσιστικής Φύσεως ή/και με Ρατσιστικό Κίνητρο 2005-2015 με βάση τον τρόπο εκδήλωσης της επίθεσης¹
(Τελευταία ενημέρωση Μάρτιος 2016)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Υποσύνολο (2005 - 2010)*	Σύνολο
Περιστατικά	2	18	3	6	8	34	16	14	8	11	11	71	120
Κατάταξη κατά τρόπο επίθεσης													
Εναντίον προσώπου	2	1	2	2	4	10	15	5	5	1	4	21	47
Εναντίον περιουσίας	0	17	1	5	4	22	5	3	1	2	5	49	60
Λεκτικές επιθέσεις, Ρητορική μίσους/πράξεις/απειλές	2	2	1	0	5	24	4	6	7	8	3	34	59

Πηγή: Γραφείο για την Καταπολέμηση των Διακρίσεων, Τμήμα Καταπολέμησης του Εγκλήματος, Αρχηγείο Αστυνομίας

* Για την περίοδο αυτή δεν υπάρχουν υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίου

Παραπονούμενοι σε Περιστατικά ή/και Υποθέσεις Ρατσιστικής φύσεως ή/και με Ρατσιστικό Κίνητρο κατά Εθνικότητα/ Εθνοτική Καταγωγή 2005-2015¹
(Τελευταία ενημέρωση Μάρτιος 2016)

Εθνικότητα	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Σύνολο
Αίγυπτος								1				1
Ακτί Ελεφαντοστού									1			1
Βουλγαρία				2				1	3		1	7
Γερμανία						1			1			2
Γεωργία						4			1			5
Γκάνα								1				1
Δομινικανή Δημοκρατία						1						1
Ελληνοκύπριοι	3				1	28	12	5		2	2	53
Ελλάδα		15					2				1	18
Ηνωμένο Βασίλειο				3		4			1			8
Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής		1			1							2
Ινδία						3	1					4
Ιορδανία							1					1
Ιράκ							2					2
Ιρλανδία						4						4
Ισραήλ						1		2		4		7
Κένυα								1				1
Κίνα							1					1
Κουρδιστάν			1						2			3
Κροατία								1				1
Λίβανος								1				1
Μπαγγλαντές			1			4	1					6
Μπενίν	1									2		3
Νιγηρία					1	1						2
Πακιστάν									1	1		2
Παλαιστίνη						2	5					7
Ρουμανία	1			1			3					5
Συρία											1	1
Σουδάν				1								1
Τουρκοκύπριοι	1	6	1	4	5	4				4	5	30
Τουρκία									1			1
Ζιμπάμπουε					1							1
Απροσδιόριστοι						1	1	3		7	2	14
Σύνολο	6	22	3	11	9	58	29	16	11	20	12	197

¹ Ibid

Κατηγορούμενοι σε Περιστατικά ή/και Υποθέσεις Ρατσιστικής Φύσεως ή/και με Ρατσιστικό Κίνητρο κατά Εθνικότητα / Εθνοτική Καταγωγή 2005-2015¹

(Τελευταία ενημέρωση: Μάρτιος 2016)

Εθνικότητα	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2013	2014	2015	Σύνολο
Αίγυπτος				1	2						3
Ακτί Ελεφαντοστού											0
Βουλγαρία											0
Γερμανία											0
Γεωργία			1								1
Δομινικανή Δημοκρατία											0
Ελληνοκύπριοι	1	14	2	15	6	35	43	14	13	22	186
Ελλάδα											0
Ηνωμένο Βασίλειο						1					2
Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής											0
Ινδία											0
Ιρλανδία											0
Ιορδανία					1						2
Israel											0
Κένυα											1
Κίνα											0
Κουρδιστάν											0
Κροατία											0
Λίβανος											0
Μπαγκλαντές											0
Μπενίν											0
Νιγηρία											0
Πακιστάν					1						1
Παλαιστίνη						6	2				8
Ρουμανία					1				1		2
Συρία					2						2
Σουδάν											0
Τουρκοκύπριοι											0
Τουρκία											0
Ζιμπάμπουε											0
Απροσδιόριστοι			1		1	4		2			16
Σύνολο	1	14	4	16	14	46	45	16	14	22	224

Πηγή: Γραφείο για την Καταπολέμηση των Διακρίσεων, Τμήμα Καταπολέμησης του Εγκλήματος, Αρχηγείο Αστυνομίας

Περιστατικά ή/και Υποθέσεις Ρατσιστικής Φύσεως ή/και με Ρατσιστικό Κίνητρο κατά Κίνητρο 2005-2015

(Τελευταία ενημέρωση Μάρτιος 2016)

Κίνητρο	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Σύνολο
Γλώσσα							1	1				2
Αναπηρία								1				1
Εθνικότητα/ εθνοτική καταγωγή	2	17	3	6	4	26	12	7	4	1	3	85
Ηλικία												0
Θρησκεία		1			3	1		1	1	1		8
Κοινότητα					1	1				3	6	11
Πολιτικές πεποιθήσεις	1	16			2	3	2		1			25
Σεξουαλικός προσανατολισμός							1	3	1	3		8
Φυλή		1			1	3		1			1	7
Φύλο												0
Χρώμα	1		1		2	5	9	1	2	4	1	26
Απροσδιόριστο						1						1
Σύνολο	4	35	4	6	13	40	25	15	9	12	11	174

Πηγή: Γραφείο για την Καταπολέμηση των Διακρίσεων, Τμήμα Καταπολέμησης του Εγκλήματος, Αρχηγείο Αστυνομίας

Κατά την περίοδο 2005-2015 η αστυνομία αναγνώρισε 131 περιστατικά εγκλημάτων μίσους. Ποινικές έρευνες διεξήχθησαν για 109 από αυτά. 30 από αυτά έχουν καταγραφεί ως «ανεξιχνίαστες, ανύπαρκτες, άλλως διατεθείσα, μη αστυνομικής φύσης». Μόνο 7 από αυτά βρίσκονταν υπό εξέταση και μόνο 1 βρισκόταν σε εκκρεμότητα τον Μάρτιο του 2016, κατά την τελευταία ενημέρωση των δεδομένων. 47 από αυτά ήταν κατά προσώπου/ων, 60 κατά περιουσίας και 59 αφορούσαν λεκτικές επιθέσεις. Καταχωρήθηκαν σε δικαστήριο 71 από αυτά – 48 εκ των οποίων κατέληξαν σε καταδίκη, 4 κατέληξαν σε αθώωση, 11 ανεστάλησαν/ διακόπηκαν από τον Γενικό Εισαγγελέα, 8 εξακολουθούσαν να εκκρεμούν τον Μάρτιο του 2016. 186 από τα 221 κατηγορούμενα πρόσωπα είναι ελληνοκυπριακής καταγωγής. Επιπλέον, 85 περιστατικά έχουν καταγραφεί να διαπράχθηκαν στη βάση της εθνοτικής καταγωγής, 26 στη βάση του χρώ-

ματος, 7 στη βάση της θρησκείας, 8 στη βάση της «φυλής», 2 στη βάση της γλώσσας, 11 στη βάση της κοινότητας, 25 στη βάση των πολιτικών απόψεων, 8 στη βάση του σεξουαλικού προσανατολισμού, 1 στη βάση της αναπηρίας και για 1 το/τα κίνητρο/α παρέμεινε/αν άγνωστο/α.¹

Η ηλικία και το φύλο/ η ταυτότητα φύλου δεν έχουν αναγνωριστεί από την αστυνομία σε κανένα περιστατικό εγκλήματος μίσους. Αυτό όχι επειδή δεν γίνονται στοχοποιήσεις με βάση την ηλικία ή το φύλο/ την ταυτότητα φύλου, αλλά μάλλον επειδή οι ηλικιακές διακρίσεις και ο σεξισμός, ιδιαίτερα ο μισογυνισμός και η τρανσφοβία, φαίνεται να είναι αόρατα στις αρχές και ιδιαίτερα στην αστυνομία. Ενδεικτικό αυτού είναι το γεγονός

¹ <http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/C28D21002D58DE09C2257F930017C3AA?OpenDocument>

ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία σε σχέση με το φύλο, την ταυτότητα φύλου και την ηλικία των θυμάτων ή δράστών εγκλημάτων μίσους.

Ρητορική μίσους

Η ρητορική μίσους κατέχει, δυστυχώς, δεσπόζουσα θέση στην κυπριακή κοινωνία και στοχεύει όλες τις ευάλωτες ομάδες (μετανάστριες/στες, πρόσφυγες, ΛΟΑΤΙΚ* άτομα, γυναικές, Τουρκοκύπριες/ους, μουσουλμάνες/ους, ανάπηρα άτομα, ηλικιωμένα άτομα και άτομα με σοβαρές ασθένειες και σύνδρομα υγείας, ιδιαίτερα ΣΜΝ, καθώς και άτομα με ψυχιατρική εμπειρία). Δημόσια πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων πολιτικών, χρησιμοποιούν ρητορική μίσους συχνά σε δημόσιες δηλώσεις τους και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης κάνουν τακτική χρήση της ρητορικής μίσους, ιδιαίτερα εναντίον των μεταναστών/στριών και των προσφύγων. Η ΚΙΣΑ συνηγορεί και αγωνίζεται κατά της χρήσης της ρητορικής μίσους, εστιάζοντας στο γεγονός ότι η ρητορική μίσους καλλιεργεί μίσος και μισαλλοδοξία, υποκινεί σε βία και συγκρούσεις και κανονικοποιεί τις διακρίσεις, την περιθωριοποίηση και τον αποκλεισμό των ευάλωτων κοινοτήτων και ομάδων. Δύο παραδείγματα περιστατικών ρητορικής μίσους τα οποία η ΚΙΣΑ έχει χειριστεί με επιτυχία είναι τα εξής:

Καταδίκη του ΡΙΚ για ξενοφοβία και ρατσιστικές δηλώσεις

Ο Κωστάκης Κωνσταντίνου, ηθοποιός, ήταν καλεσμένος στην εκπομπή «Μαζί» στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου (ΡΙΚ) την Τετάρτη 19 Ιουνίου 2013 και δήλωσε μεταξύ άλλων: «Η πολλή δημοκρατία τελικά είναι αρρώστια για ένα τόπο, η πάρα πολλή δημοκρατία είναι αρρώστια. [...] Μου αρέσει αυτό το πράγμα που κάνει η Χρυσή Αυγή τώρα στην Αθήνα. [...] Είδαμε ότι φοβάσαι να περπατήσεις στον Άγιο Παντελεήμονα. [...] Άμα περνάω από ένα δρόμο και με βλέπουν 800 ξένοι που δεν ξέρω τι έχουν κάνει στις πατρίδες τους, δεν είμαι ρατσιστής, αλλά δεν μπορώ να βλέπω αυτό το πράγμα. Δεν μπορώ να βλέπω να κάνεις έγκλημα, να είσαι φιλοξενούμενος μου, να σε ταΐζω, να σε ποτίζω, να σου δίνω και τα τσιγκουθκια κι εσύ να μιν με σέβεσαι, γιατί εγώ

σέβομαι και εγώ όταν πηγαίνω στον τόπο σου κύριε Πακιστανέ και κύριε Ινδέ και οτιδήποτε, σέβομαι γιατί είμαι στον τόπο σου».

Στις 27 Ιουνίου 2013 η ΚΙΣΑ κατάγγειλε την εκπομπή και το ΡΙΚ για αυτές τις απαράδεκτες δηλώσεις στην Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας (ΕΔΔ), στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης, στο Γραφείο Κατά των Διακρίσεων της Επιτροπής Διοίκησης, καθώς και στον Γενικό Εισαγγελέα. Η καταγγελία αφορούσε την παραβίαση του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικού) Νόμου του 2010 [117(Ι)/2010], του περί της Καταπολέμησης Ορισμένων Μορφών Εκδηλώσεων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας μέσω του Ποινικού Δικαίου Νόμου του 2011 [Ν. 134(Ι)/2011] και του περί Ίσης Μεταχείρισης (Φυλετική ή Εθνοτική Καταγωγή) Νόμου του 2004 [59(Ι)/2004]. Η Αρχή Κατά των Διακρίσεων ενημέρωσε την ΚΙΣΑ ότι εξετάζει την καταγγελία της. Η Επιτροπή Δημοσιογραφίας εξέτασε την καταγγελία της ΚΙΣΑ και αποφάσισε ότι το περιεχόμενο της εκπομπής συνιστά παραβίαση των όρων του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης επέβαλε διοικητικό πρόστιμο ύψους € 3.000 στο ΡΙΚ για παράβαση του άρθρου 18 (Β) περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικού) Νόμου του 2010 [117(Ι)/2010]. Ωστόσο, ο Γενικός Εισαγγελέας έκρινε ότι δεν είναι στην αρμοδιότητά του να διερευνήσει την υπόθεση και παράπεμψε την ΚΙΣΑ στον Αρχηγό της Αστυνομίας.²

Ρατσιστικός, ξενοφοβικός και ισλαμοφοβικός λόγος στο ΡΙΚ από γνωστό τραγουδιστή

Ο Νότης Σφακιανάκης, γνωστός Έλληνας τραγουδιστής, έκανε ρατσιστικά,

2 ΚΙΣΑ. Σημαντική Καταδίκη και Πρόστιμο στο ΡΙΚ για Ξενοφοβικές και Ρατσιστικές δηλώσεις. 13 Νοεμβρίου 2013. <http://kisa.org.cy/13-11-2013-%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%B4%CE%AF%CE%BA%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%87%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%80/>

ισλαμοφοβικά και ξενοφοβικά σχόλια κατά τη διάρκεια τηλεοπτικής εκπομπής του ΡΙΚ («Τετ α τετ»). Πιο συγκεκριμένα, ο Σφρακιανής αποκάλεσε τους πρόσφυγες «λαθρομετανάστες» και «ριψάσπιδες»³ και υποστήριξε ότι «βιάζουν την πατρίδα μας». Αμφισβήτησε επίσης τις εμπειρίες των προσφύγων και ισχυρίστηκε ότι «είναι όλοι πλούσια παιδιά» και ότι «εξυπηρετούν σχέδιο της Τουρκίας για εξισλαμισμό και άρα αφανισμό της Ελλάδας»⁴. Επιπλέον, διέγραψε τις εμπειρίες των προσφύγων, όπως τις δυσκολίες που περνούν κατά τη διάρκεια των ταξιδιών τους και της ρατσιστικής βίας εναντίον τους. Τέλος, μίλησε εναντίον της πολυπολιτισμικότητας υποστηρίζοντας ότι η πολυπολιτισμικότητα «είναι εφιάλης» και ότι «η κοινωνία μας πιγαίνει απ' το κακό στο χειρότερο και η παγκόσμια δικτατορία είναι προ των πυλών»⁵ και αυτό που γίνεται τώρα εδώ, το μπλέξιμο των πολιτισμών, εκεί οδηγεί».

Η ΚΙΣΑ γνώριζε κάποια από τα παραπάνω μέσω των σχετικών διαφημιστικών κλιπ με αποσπάσματα από την εκπομπή. Ως εκ τούτου, η ΚΙΣΑ ζήτησε από το ΡΙΚ να μη μεταδώσει το συγκεκριμένο επεισόδιο. Ωστόσο, το ΡΙΚ αποφάσισε τελικά και το πρόβαλε τρεις φορές, χρησιμοποιώντας ήχο παρεμβάσης μόνο για την κάλυψη ορισμένων υβριστικών λέξεων. Τόσο το ΡΙΚ όσο και ο δημοσιογράφος της εκπομπής ισχυρίστηκαν ότι η ακύρωση της προβολής του επεισοδίου ή η κοπή ορισμένων τμημάτων του έτσι ώστε να μην προωθούν ρατσιστικό, ισλαμοφοβικό και ξενοφοβικό λόγο, θα αποτελούσαν «λογοκρισία».

Κατόπιν καταγγελιών από την ΚΙΣΑ, η Αρχή

3 «Ριψάσπις» [ενικός] («ριψάσπιδες» [πληθ.]) υποδηλώνει κάποιον ο οποίος από δειλία φεύγει από τον πόλεμο, αντί να μείνει και να υπερασπιστεί τη χώρα του.

4 Αρχή Κατά των Διακρίσεων. Έκθεση της Αρχής Κατά των Διακρίσεων αναφορικά με την Προβολή από το ΡΙΚ Τηλεοπτικής Συνέντευξης με Ρατσιστικές και Μισαλλόδοξες Αναφορές. 27 Μαΐου 2016. http://www.ombudsman.gov.cy/ombudsman/ombudsman.nsf/index_new/index_new?OpenForm

5 «Προ από των πυλών (της πόλης)» είναι μια ελληνική έκφραση που υποδηλώνει κίνδυνο ο οποίος βρίσκεται πολύ κοντά..

Κατά των Διακρίσεων και η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας εξέτασαν την υπόθεση και διαπίστωσαν ότι το ΡΙΚ δεν έπρεπε να προβάλλει το συγκεκριμένο επεισόδιο, το οποίο προωθούσε ρατσισμό, ισλαμοφοβία και ξενοφοβία. Πιο συγκεκριμένα, η Αρχή Κατά των Διακρίσεων δημοσίευσε έκθεση τονίζοντας ότι «ο μισαλλόδοξος λόγος, είναι επικίνδυνος γιατί οι συνέπειες και ο αντίκτυπός του, σε επίπεδο ατόμων, κοινωνίας και δημοκρατίας, δεν μπορούν να υποτιμούνται ή να παραγνωρίζονται: Αυτό που διακυβεύεται είναι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, τα δικαιώματα του ανθρώπου, η αξίωση για ίσες ευκαιρίες και ισότιμη συμμετοχή, η ιδέα της ανοιχτής και ειρηνικής συμβίωσης, οι ίδιες οι δημοκρατικές αξίες του σύγχρονου πολιτισμού. Ακόμη και όταν ο λόγος αυτός δεν φτάνει στο βαθμό της ποινικά κολάσιμης πράξης, οι συνέπειές του σε κοινωνικό και δικαιοκρατικό επίπεδο τον καθιστούν και πάλι κατακριτέο και μη αποδεκτό.»⁶ Επιπλέον, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης (ΑΡΚ) εξέτασε απευτάγγελα την εκπομπή και διαπίστωσε ότι υπάρχουν παραβιάσεις του Νόμου περί Τηλεοπτικών Μεταδόσεων αφού πρόβαλε περιεχόμενο με «πρόκληση μίσους βάσει φυλής, θρησκείας ή ιθαγένειας» και επέβαλε συνολικό διοικητικό πρόστιμο ύψους €21.000.⁷

Η αστυνομία διερευνά την υπόθεση.

6 Αρχή Κατά των Διακρίσεων. Έκθεση της Αρχής Κατά των Διακρίσεων αναφορικά με την Προβολή από το ΡΙΚ Τηλεοπτικής Συνέντευξης με Ρατσιστικές και Μισαλλόδοξες Αναφορές. 27 Μαΐου 2016.

http://www.ombudsman.gov.cy/ombudsman/ombudsman.nsf/index_new/index_new?OpenForm

7 ΑΡΚ. Απευτάγγελη Διερεύνηση Πιθανών Παραβάσεων από το «Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου (Τηλεοπτική Εκπομπή Ρ.Ι.Κ. ΕΝΑ)». 11 Μαΐου 2016.

<http://kisa.org.cy/wp-content/uploads/2016/06/%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%AE-%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CE%B9%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%94%CE%B5%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%82.pdf>

4) Αναφερθέντα περιστατικά εγκλημάτων μίσους στην Κυπριακή Δημοκρατία

Τα ακόλουθα είναι μερικά παραδείγματα περιστατικών εγκλημάτων μίσους, τα οποία η ΚΙΣΑ έχει χειριστεί:

Επιθέσεις εμπρησμού κατά πολιτιστικών και θρησκευτικών χώρων και χώρων συνάντησης μεταναστών/στριών

Στις 20/3/2010 διενεργήθηκε εμπρηστική επίθεση με βόμβες μολότοφ από άγνωστα πρόσωπα εναντίον ενός παλιού εργοστασίου που χρησιμοποιείται από μετανάστριες/στες και νεαρά άτομα ως τόπος συνάντησης.

Στις 21/3/2010 διενεργήθηκε άλλη εμπρηστική επίθεση με βόμβες μολότοφ κατά τεμένους στην Λάρνακα. Ο μιάμις και τα άτομα που ασκούσαν την θρησκεία τους στο τέμενος είχαν προηγουμένως καταγγείλει την επανειλημμένη ρίψη αβγών, πετρών και μπουκαλιών κατά του τεμένους και το σπάσιμο τζαμιών.

Στις 28/4/2010 εμπρηστές διέρρηξαν το οίκημα της παλαιστινιακής κοινότητας στην Λάρνακα, το οποίο χρησιμοποιείται για πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις της κοινότητας και όπου, μεταξύ άλλων, Παλαιστίνιοι έκαναν μαθήματα ελληνικών. Οι εμπρηστές άφησαν μυνήματα με κόκκινη μπογιά σε έναν από τους τοίχους του κτιρίου δηλώνοντας «εσείς το ξεκινήσατε, εμείς θα το τελειώσουμε» και «δεν είναι το τέλος». Η ΚΙΣΑ επισήμανε σε σχετικό δελτίο τύπου στις 29/4/2010 ότι το μίνυμα που άφησαν οι εμπρηστές υπονοεί σαφώς τα ρατσιστικά τους κίνητρα, δεδομένου ότι, προφανώς, στους εμπρηστές δεν άρεσε το γεγονός ότι οι Παλαιστίνιοι χρησιμοποιούσαν το κτίριο για πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις και, ως εκ τούτου, αποφάσισαν να το «τελειώσουν».¹

1 ΚΙΣΑ. Η ΚΙΣΑ Καταδικάζει Έντονα τη Ρατσιστική Βία στη Λάρνακα, 29 Απριλίου 2010. <http://kisa.org.cy/%CE%B7-%CE%BA%CE%B9%CF%83%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%AC%CE%B6%CE%B5%CE%B9-%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B1-%CF%84%CE%B7-%CF%81%CE%B1%CF%84%CF%83%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9/>

Τα δύο πρώτα επεισόδια είχαν αποσιωποηθεί τόσο από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης όσο και από την αστυνομία και μόνο η ΚΙΣΑ δημοσιοποίησε σχετικό δελτίο τύπου στις 23/3/2010. Το τρίτο περιστατικό δεν είχε αποσιωποηθεί εντελώς, αλλά αποσιωποηθήκαν τα κίνητρα των δραστών, αφού τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και η Αστυνομία αναφέρθηκαν σε αυτό ως «εγκληματική πράξη» και «χουλιγκανισμό», αλλά δεν έκαναν καμία αναφορά στα ρατσιστικά κίνητρα των δραστών.

Αξίζει να αναφερθεί ότι περίπου ένα μήνα πριν από το τελευταίο περιστατικό, μια εθνικιστική ομάδα με το όνομα «Μαύρες Ταξιαρχίες» είχε οργανώσει μια ρατσιστική εκδήλωση στην Λάρνακα, διανέμοντας φυλλάδια με σαφώς ρατσιστικό περιεχόμενο με τίτλο «ΣΤΟΠ! στη Μετανάστευση». Η ΚΙΣΑ εξέφρασε την πεποίθηση ότι υπάρχει συσχετισμός μεταξύ αυτής της εκδήλωσης και των τριών περιστατικών ρατσιστικής βίας στην Λάρνακα και κάλεσε την αστυνομία να ερευνήσει τα περιστατικά, καθώς επίσης και την πιθανότητα οργανωμένης ρατσιστικής βίας. Ωστόσο η αστυνομία δεν ανταποκρίθηκε στο αίτημα αυτό, ούτε εξιχνίασε την υπόθεση, ούτε και ανακοίνωσε τα αποτελέσματα της όποιας έρευνας - δεν είναι γνωστό αν η αστυνομία πράγματι διερεύνησε με κάποιον τρόπο την υπόθεση.

Τα περιστατικά αυτά έχουν αναφερθεί στην Έκθεση του ENAR για το 2009-2010 ως «τα πιο εμφανή περιστατικά ρατσιστικής βίας» στην ΚΔ κατά τη διάρκεια της περιόδου.²

Στις 21/2/2016 έγινε εμπρηστική επίθεση κατά τεμένους, το οποίο είναι διατηρητέο μνημείο, στο χωριό Δένεια. Αυτή δεν ήταν η πρώτη εμπρηστική επίθεση κατά του τεμένους στη Δένεια, καθώς έγινε άλλη μία κατά τη διάρκεια της αποκατάστασής του. Τα κύρια μέσα μαζικής ενημέρωσης αναφέρθηκαν στην εμπρηστική επίθεση ως κοινό έγκλημα.

2 ENAR. Σκιάδους Έκθεση του ENAR 2009-2010: Ρατσισμός και Διακρίσεις στην Κύπρο. <http://www.enar-eu.org/IMG/pdf/cyprus.pdf>

Η κυβέρνηση καταδίκασε δημοσίως το έγκλημα και ζήτησε από την αστυνομία να ερευνήσει την υπόθεση και να διώξει τους δράστες. Ωστόσο, η Αστυνομία δεν έκανε οποιαδήποτε δίωξη, καθώς δεν εξιχνίασε την υπόθεση για να βρει υπόπτους και να τους/τις διώξει.

Η Αρχή Κατά των Διακρίσεων του Γραφείου της Επιτρόπου Διοίκησης έκδωσε δημόσια δήλωση σχετικά με το περιστατικό, αναφέροντας ότι «είναι προφανές ότι η εμπρηστική επίθεση κατά ενός θρησκευτικού μνημείου, όπως το συγκεκριμένο τέμενος, είναι μισαλλόδοξη και ρατσιστική πράξη με σαφή κίνητρα και στόχευση. Τέτοιες εγκληματικές ενέργειες προέρχονται από την εχθρότητα και την προκατάληψη εναντίον της τουρκοκυπριακής κοινότητας και της θρησκευτικής της ταυτότητας και υπονομεύουν τις αρχές της ανοικτής, πολυθρησκευτικής και πολυπολιτισμικής κοινωνίας. [...] Δυστυχώς, οι συνθήκες γύρω από τέτοια περιστατικά δεν είναι καθόλου τυχαίες ή άσχετες με τους στόχους τους. Με τις συνομιλίες για την επίλυση του κυπριακού προβλήματος να βρίσκονται σε εξέλιξη, τέτοια εγκλήματα μίσους υπονομεύουν τις προσπάθειες για επίτευξη λύσης και δημιουργούν εντάσεις μεταξύ των δύο κοινοτήτων, ανασύροντας οδυνηρές μνήμες του παρελθόντος».³

Ρατσιστικές επιθέσεις κατά τη διάρκεια του Φεστιβάλ Rainbow 2010

Αυτή ήταν η μοναδική περίπτωση που παρατέμφθηκε ενώπιον δικαστηρίου σε σχέση με υποκίνηση μίσους, αν και δεν αναγνωρίστηκε ως «έγκλημα μίσους». Πιο συγκεκριμένα, στις 5 Νοεμβρίου του 2010 και μπροστά στην αστυνομία, πρόσωπα που συμμετείχαν σε ρατσιστική πορεία «κατά της παράνομης μετανάστευσης» επιτέθηκαν στο αντιρατσιστικό Φεστιβάλ Rainbow, το οποίο η ΚΙΣΑ οργανώνει κάθε χρόνο. Η αστυνομία δεν αντίδρασε αποτελεσματικά στην επίθεση και φάνηκε να παρακολουθεί τα γεγονότα με απάθεια.

3 Αρχή Κατά των Διακρίσεων. Δημόσια Τοποθέτηση Αρχής Κατά των Διακρίσεων σχετικά με τον Εμπρησμό του Τεμένους στη Δένεια. 22 Φεβρουαρίου 2016. http://www.ombudsman.gov.cy/ombudsman/ombudsman.nsf/index_new/index_new?OpenForm

Η ρατσιστική πορεία διοργανώθηκε από το Κίνημα Ελληνικής Αντίστασης και άλλες εθνικιστικές/ σοβινιστικές ομάδες και άτομα, παράλληλα με το Φεστιβάλ Rainbow. Τα επίσημα συνθήματα της ρατσιστικής πορείας ήταν εναντίον Τουρκοκυπρίων, Εβραίων, μουσουλμάνων, ανθρωπών με διεθνή προστασία, μεταναστών/στριών χωρίς χαρτιά και της ΚΙΣΑ.

Μεταξύ άλλων, η επίθεση περιλάμβανε: απόπειρα δολοφονίας με μαχαίρι εναντίον Τουρκοκύπριου μουσικού που συμμετείχε στο φεστιβάλ ξυλοδαρμό άλλου Τουρκοκύπριου μουσικού που επίσης συμμετείχε στο φεστιβάλ επιθέσεις κατά μεταναστών/στριών, σε πολλές περιπτώσεις με σοβαρές σωματικές βλάβες κίνδυνο για τη σωματική ακεραιότητα πολλών ανθρωπών, συμπεριλαμβανομένων παιδιών και σημαντικές υλικές ζημιές.⁴

Τρία άτομα κατηγορήθηκαν τελικά, μεταξύ άλλων, για παρότρυνση σε μίσος, αφού ένα από τα συνθήματά τους ήταν «τεσκουρί και φωτιά στις ΚΙΣΑ τα σκυλιά». Στις 19 Σεπτεμβρίου του 2014 το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας τους αθώωσε, αποφασίζοντας ότι η κατηγορούσα αρχή δεν στοιχειοθέτησε την υπόθεση και ότι τα πιο πάνω συνθήματα δεν είχαν σχέση με οποιοδήποτε προστατευόμενο χαρακτηριστικό σύμφωνα με τον νόμο, διλαδή την εθνοτική καταγωγή ή το χρώμα και ότι, ως εκ τούτου, δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως υποκίνηση μίσους εναντίον μιας συγκεκριμένης ομάδας ανθρωπών.⁵

4 ΚΙΣΑ. Υπό Δίωξη και Πάλι η ΚΙΣΑ: Η Αστυνομία «στάθηκε δίπλα μας και είναι όλοι τους παιδιά μας», ΚΕΑ. 26 Μαρτίου 2011. <http://kisa.org.cy/26-03-2011-kisa-under-prosecution-again-the-police-stood-by-us-and-they-are-all-our-children-%CE%BA%CE%B5%CE%B1-%CF%85-%CF%80-%CF%8C-%CE%B4-%CE%A-F%CF%89%CE%BE%CE%B7-%CE%BA%CE%B1/>

5 ΚΙΣΑ. Το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας Αθώωσε Τρεις Κατηγορούμενους για Προτροπή και Συμμετοχή σε Πράξεις Ρατσιστικού Μίσους και Ρατσιστικής Βίας. 24 Σεπτεμβρίου 2014. <http://kisa.org.cy/24-09-2014-%CF%84%CE%BF-%CE%B5%CF%80%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CF%8C-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BF-%CE%BB%CE%AC%CF%81%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%B1%CF%82-%CE%B1/>

Ομοφοβικά και ρατσιστική επίθεση εναντίον ομόφυλου ζευγαριού, πολιτών ΕΕ

Την ημέρα του Πάσχα του 2013 περίπου 10 Κύπριοι άνδρες επιτέθηκαν σε ένα ομόφυλο ζευγάρι πολιτών της ΕΕ. Κατά τη διάρκεια της επίθεσης, οι κακοποιτές χτύπησαν το ζευγάρι φωνάζοντας ομοφοβικές βρισιές. Το ζευγάρι κατάγγειλε το περιστατικό στον τοπικό αστυνομικό σταθμό την ίδια ημέρα. Η αστυνομία κατηγορήσε τρία άτομα για επίθεση και πρόκληση σοβαρής σωματικής βλάβης, αλλά δεν έχουν διερευνήσει τα πιθανά ρατσιστικά και ομοφοβικά κίνητρα του εγκλήματος. Την ίδια στιγμή, το ζευγάρι, όπως ενημέρωσε την ΚΙΣΑ, ζήτησε και επέμενε για τη δίωξη όλων των δραστών, αλλά η αστυνομία το συμβούλευσε να μην επιμένει στη δίωξη όλων όσων τους επιτέθηκαν και να καταθέσει μόνο κατά των τριών δραστών που κατηγορήθηκαν.⁶ Οι γείτονες του ζευγαριού παρενοχλούσαν λεκτικά το ζευγάρι από προηγουμένως, αλλά για πρώτη φορά τους επιτέθηκαν και τους κακοποίησαν σωματικά.

Η ΚΙΣΑ έμαθε για το περιστατικό μέσω του τύπου και ήρθε αμέσως σε επαφή με το ζευγάρι για να το στηρίξει και να του παρέχει πληροφόρηση και συμβουλές για το πώς να χειριστεί το θέμα. Το ζευγάρι έκανε καταγγελία στην αστυνομία και η ΚΙΣΑ παραμένει σε επαφή μαζί του για συμβουλές σχετικά με την ποινική υπόθεση και τις δικαστικές διαδικασίες. Η εμπειρία της ΚΙΣΑ σε άλλα περιστατικά ρατσιστικών διακρίσεων και άλλες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποδείχθηκε σημαντικό σημείο αναφοράς για το ζευγάρι, το οποίο αισθανόταν χαμένο και απελπισμένο.

Η ΚΙΣΑ πήρε την πρωτοβουλία να επικοινωνήσει με την αστυνομία και να δώσει συμβουλές για το πώς να χειριστεί το περιστατικό εγκλήματος μίσους, αλλά ο υπεύθυνος του αστυνομικού σταθμού που διεξήγαγε την

έρευνα αρνήθηκε να καταγράψει το συμβάν είτε ως ομοφοβικό είτε ως ρατσιστικό περιστατικό, επιμένοντας ότι «είναι μια απλή επίθεση που προκλήθηκε από μια παρεξήγηση μεταξύ γειτόνων», χωρίς ποτέ να ερευνηθεί ομοφοβικά ή/και ρατσιστικά κίνητρα.

Η υπόθεση προς το παρόν και από το 2013 εκκρεμεί ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού, μετά που η αστυνομία κατηγορήσε τρεις από τους δράστες για επίθεση και πρόκληση σωματικής βλάβης.

Ρατσιστική και σεξιστική επίθεση εναντίον οικογένειας Ευρωπαίων πολιτών

Τον Ιούνιο του 2013 μια ομάδα από 20-30 Κύπριους άνδρες και ανήλικους, με επικεφαλής μέλος της οικογένειας ενός τοπικού αξιωματούχου του χωριού, επιτέθηκε σε οικογένεια πολίτη της ΕΕ. Κατά τη διάρκεια της επίθεσης, η οποία έλαβε χώρα έξω από το σπίτι της οικογένειας, οι κακοποιτές χτύπησαν τρία μέλη της οικογένειας, ενώ φώναζαν ξενοφοβικές προσβολές και ρατσιστικές απειλές. Πριν από το συμβάν, ένας από τους επιτιθέμενους, ο οποίος ανήκει στο στενό οικογενειακό περιβάλλον ενός τοπικού αξιωματούχου, είχε παρενοχλήσει σεξουαλικά μια γυναίκα της οικογένειας που δέχθηκε την επίθεση. Αστυνομικοί από τον τοπικό αστυνομικό σταθμό έφτασαν στον τόπο της επίθεσης, πήραν μαρτυρίες και μετάφεραν τους τραυματίες στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού. Στη συνέχεια, η αστυνομία κάλεσε δύο υπόπτους στον τοπικό αστυνομικό σταθμό για ανάκριση και τους κατηγορήσε για πρόκληση «αναταραχής και διατάραξης της τάξης».

Οι ίδιες κατηγορίες, ωστόσο, απαγγέλθηκαν και κατά των θυμάτων της επίθεσης, επειδή οι επιτιθέμενοι ισχυρίστηκαν ότι είχαν δεχθεί επίθεση από τον σκύλο της οικογένειας, ο οποίος ήταν χωρίς επιτήρηση. Και πάλι η αστυνομία δεν είχε καν εξετάσει τα πιθανά ρατσιστικά και σεξιστικά κίνητρα του εγκλήματος. Επιπλέον, η αστυνομία δεν διερευνήσε την καταγγελία σχετικά με τη σεξουαλική παρενόχληση.⁷

6 ΚΙΣΑ. Ανάγκη για Άμεση Διερεύνηση Ομοφοβικών, Σεξιστικών και Ρατσιστικών Κινήτρων Πίσω από Δύο Επίθεσεις και Παρενοχλήσεις σε Χωριά της Επαρχίας Λεμεσού. 4 Ιουλίου 2013. <http://kisa.org.cy/heed-for-the-immediate-investigation-of-homophobic-sexist-and-racist-motives-behind-two-attacks-and-abuses-in-villages-in-the-district-of-limassol/>

7 Ibid

Ρατσιστική στόχευση (racist profiling) και βία κατά αναγνωρισμένου πρόσφυγα από αστυνομικό

Στις 27 Νοεμβρίου 2013, κατά τη διάρκεια ελέγχου από τη Μηχανοκίνητη Μονάδα Άμεσης Δράσης της Αστυνομίας (ΜΜΑΔ), ένας αστυνομικός της ΜΜΑΔ επιτέθηκε και τραυμάτισε σοβαρά έναν αναγνωρισμένο πρόσφυγα, ο οποίος στη συνέχεια νοσηλεύτηκε για περίπου ένα μήνα, καθώς ο αστυνομικός του είχε σπάσει το πόδι. Σημειώνεται ότι τέτοιοι έλεγχοι είναι συνηθισμένη πρακτική της ΜΜΑΔ, στοχοποιώντας μετανάστες/στρίες και ιδιαίτερα (όσες/ όσους γίνονται αντιληπτές/οί ως) ασιατικής και αφρικανικής καταγωγής.

Το περιστατικό έλαβε μεγάλη δημοσιότητα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αφού είχε βιντεογραφηθεί από περαστικό.^{8 9} Δυστυχώς, πολλά μέσα ενημέρωσης ανέφεραν το περιστατικό με ξενοφοβικό και ρατσιστικό τρόπο, παίρνοντας την πλευρά της αστυνομίας, αποκαλύπτοντας προσωπικά δεδομένα του θύματος (όπως πληροφορίες σε σχέση με την υγεία του και την οικογενειακή του κατάσταση), τα οποία είναι άσχετα με την κακοποίησή του, υποκινώντας δυσφήμιση και περιθωριοποίηση τόσο του ίδιου όσο και της οικογένειάς του, συμπεριλαμβανομένου και του μικρού παιδιού του.

Το θύμα υπόβαλε παράπονο εναντίον των αξιωματικών της ΜΜΑΔ στην ΑΔΙΠΑ. Πριν οριστικοποιηθεί η έκθεση της ΑΔΙΠΑ, ο πρόσφυγας κατηγορήθηκε από την αστυνομία για «πρόκληση σωματικής βλάβης» στον αστυνομικό που τον είχε κακοποιήσει. Μετά από καταγγελίες που υποβλήθηκαν για την πιο πάνω μεταχείριση του πρόσφυγα, ο Γενικός Εισαγγελέας αποφάσισε και ανάρτησε την ποινική του δίωξη μέχρι την οριστικοποίηση της έκθεσης των ποινικών ανακριτών που διόριστikan από την ΑΔΙΠΑ. Βάζοντας αλάτι στην πληγή, η ΑΔΙΠΑ φαίνεται να αποφά-

σισε ότι «ο τραυματισμός του καταγγέλλοντος οφείλεται σε δική του συμπεριφορά», προσθέτοντας ότι «διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρξε σκληρή ή βίβανση μεταχείριση σε βάρος του καταγγέλλοντος από τον κατηγορούμενο αστυνομικό, ο οποίος ενήργησε νόμιμα και σύμφωνα με τα καθήκοντά του». Τμήματα της έκθεσης δημοσιεύτηκαν στα μέσα ενημέρωσης πριν καν υποβληθεί στον Γενικό Εισαγγελέα και πριν ο παραπονούμενος ενημερωθεί για τα αποτελέσματα της έρευνας, οδηγώντας σε περαιτέρω καταγγελίες.^{10 11}

Δυστυχώς, ένα τέτοιος χειρισμός της υπόθεσης από την αστυνομία και την ΑΔΙΠΑ είναι συνήθης στη συντριπτική πλειονότητα των καταγγελιών που αφορούν κακοποιήσεις από την αστυνομία. Είναι σύνθησε σε τέτοιες περιπτώσεις ο/η παραπονούμενος/η να κατηγορείται και μάλιστα πριν διεξαχθεί η έρευνα του παραπόνου του, από την αστυνομία για πρόκληση σωματικής βλάβης κατά μέλους/μελών της αστυνομίας, αντί να γίνεται σωστή εξέταση των καταγγελιών. Μια τέτοια πρακτική προκαλεί φυσικά σοβαρές ανησυχίες για διάφορα θέματα, το σημαντικότερο από τα οποία αφορά την προστασία των θυμάτων των εγκλημάτων μίσους, ειδικά όταν το έγκλημα διαπράχθηκε από μέλος της αστυνομίας.¹² Επιπλέον, η ανεξαρτησία της ΑΔΙΠΑ τίθεται στην πραγματικότητα υπό αμφισβήτηση.¹³

8 ΚΙΣΑ - Βίντεο. Φυλετικός Χαρακτηρισμός και Φυλετική Βία από την κυπριακή Αστυνομία (οι σκηνές μπορεί να προκαλέσουν). 27 Νοεμβρίου 2013. <https://youtu.be/S8hZB9Dij3w?list=UU9QtWcTzjkCuLscRuw6whVw>

9 Το Thema Online. Ξυλοδαρμός Αφρικανού από Αστυνομικούς της ΜΜΑΔ. 27 Νοεμβρίου 2013. <https://youtu.be/mcQPoXsAeB8>

10 ΚΙΣΑ. Ξυλοδαρμός και τη Ρατσιστική Βία Εναντίον Αναγνωρισμένου Πρόσφυγα από Κράτος της ΕΡΥ Μέρα Μεσημέρι, στο Κέντρο της Λευκωσίας! 27 Νοεμβρίου 2013. <http://kisa.org.cy/beatng-and-racist-violence-against-a-recognized-refugee-by-a-member-of-eru-in-broad-daylight-in-the-centre-of-nicosia-2/>

11 ΚΙΣΑ. Ανάλυση: Πορεία Διαμαρτυρίας Κατά των Φυλετικών Χαρακτηρισμών, της Αστυνομικής Βίας, των Διακρίσεων και του Ρατσισμού. 8 Δεκεμβρίου 2013. <http://kisa.org.cy/resolution-protest-march-against-racial-profiling-police-violence-discrimination-and-racism/>

12 Ύπατη Αρμοστεία. Δήλωση σχετικά με την αστυνομική δράση κατά Αφρικανών Προσφύγων. 18 Μαρτίου 2014. <http://kisa.org.cy/18-03-2014-unhcr-statement-regarding-police-action-against-african-refugee-%CE%B4%CE%AE%CE%BB%CF%89%CF%83%CE%B7-%CF%8D%CF%80%CE%B1%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B1%CF%81%CE%BC%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%B5/>

13 ΚΙΣΑ. Ακόμη Ένα Εξαιρετικά Σοβαρό Περιστατικό Παραβίασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Οδηγείται σε

Επίθεση από το ΕΛΑΜ¹⁴ κατά τη διάρκεια δικαιοδικής εκδίωξης για τις «Δυνατότητες της Λύσης του Κυπριακού και την Επανενώση της Κύπρου»

Η επίθεση έγινε στις 26/3/2014, κατά τη διάρκεια διακοινοτικής εκδίωξης για τις «Δυνατότητες Λύσης του Κυπριακού και Επανενώσης της Κύπρου», η οποία έλαβε χώρα στο Πολιτιστικό Κέντρο «Πάνος Σολομωνίδης» στην Λεμεσό. Μεταξύ άλλων, ο Τουρκοκύπριος πολιτικός Μεχμέτ Αλί Ταλάτ και πολλά άλλα μέλη της τουρκοκυπριακής κοινότητας συμμετείχαν στην εκδίωξη. Περίπου εκατό μέλη του ΕΛΑΜ, παραταγμένα σε σχηματισμό παραστρατιωτικής οργάνωσης, φορώντας κράνη και κρατώντας ρόπαλα, με τη μορφή κονταριών με ελληνικές σημαίες πάνω τους, πέρασαν ανεμπόδιστα από το κέντρο της Λεμεσού και έφθασαν στο κτίριο όπου γινόταν η δικαιοδική εκδίωξη και έριξαν κροτίδες και ένα πυρσό, ο οποίος έπεσε πίσω από τον πρόεδρο των ΗΠΑ στην Κύπρο και άλλους πολιτικούς. Τα μέλη του ΕΛΑΜ επιτέθηκαν σε Ελληνοκύπριο φωτογράφο και τραυματίσαν έναν Τουρκοκύπριο δημοσιογράφο που κάλυπτε την εκδίωξη. Η αστυνομία δεν ήταν καν παρούσα, ενώ οι δράστες φώναζαν, έβριζαν και τρομοκρατούσαν τα άτομα που συμμετείχαν στην εκδίωξη.

Η ΚΙΣΑ, με σχετικό δελτίο τύπου «προειδοπο[ίησε] τις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας ότι η ανάληψη και εφαρμογή της πολιτικής μηδενικής ανοχής έναντι του εθνικισμού, των διακρίσεων, του ρατσισμού και του φασισμού είναι πιο επιτακτική από ποτέ και ότι η πολιτική αυτή σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να περιοριστεί μόνο σε ποινικές διώξεις αξιόποιων πράξεων. Αντίθετα, θα πρέπει να στηρίζεται σε μία ολοκληρωμένη και αποτελεσματική στρατηγική καταπολέμησης του εθνικισμού, των διακρίσεων, του ρατσισμού και του φασισμού σε όλα τα επίπεδα,

Καταστολή; 14 Απριλίου 2014. <http://kisa.org.cy/another-extremely-serious-incident-of-violation-of-human-rights-issled-to-suppression/>

14 ΕΛΑΜ σημαίνει «Εθνικό Λαϊκό Μέτωπο» και είναι μία ακροδεξιά και νεο-ναζιστική ομάδα, η οποία έχει αναγνωριστεί ως πολιτικό κόμμα και εξελέγη στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές (2016) κερδίζοντας δύο έδρες στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

από την κοινωνία, την οικονομία και την εκπαίδευση μέχρι τη νομοθεσία, τους θεσμούς και την πολιτική.»¹⁵

Η αστυνομία κατηγορήσε τους υπόπτους της υπόθεσης για «αναταραχή» και «παράνομη είσοδο», αλλά χωρίς καμία αναφορά σε εγκλήματα μίσους ή υποκίνηση σε ρατσισμό, ξενοφοβία ή οποιαδήποτε άλλη διάκριση. Ένα από τα πρόσωπα που κατηγορούνται είναι ο Γεώργιος Γεάδης, εκπρόσωπος τύπου του ΕΛΑΜ.

Σεξιστική επίθεση στο Κοινοβούλιο

Στις 26/06/2015, ο βουλευτής Ανδρέας Κυπριανού προσπάθησε να τοποθετήσει το κινητό του τηλέφωνο και ενώ αυτό ήταν μάλλον σε λειτουργία ως φωτογραφική μηχανή κάτω από τη φούστα της βουλευτριάς Ειρήνης Χαραλαμπίδου. Όταν αυτή αντέδρασε, την έβρισε, αποκαλώντας την μεταξύ άλλων «τσουλί». Συνέχισε με την γνωστή τακτική επίρριψης ευθυνών στο θύμα, λέγοντας ότι προηγουμένως η συναδέλφισσά του είχε προσπαθήσει να τον φωτογραφίσει ενώ αυτός κάπνιζε παρόνομα σε αίθουσα συνεδριάσεων της Βουλής.

Όπως υπογραμμίζεται στο κοινό δελτίο τύπου ομάδας ΜΚΟ (ΚΙΣΑ, Accept LGBTI - Cyprus, Όμιλος Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας, Caritas Cyprus Migrants Center, Cyprus Community Media Centre, Cyprus Stop Trafficking), «Η συγκεκριμένη επίθεση δεν αποτελεί μεμονωμένο περιστατικό, αφού το τελευταίο χρονικό διάστημα έχουν εκφραστεί δημόσια και κατεπανάληψη σεξιστικές συμπεριφορές και λόγος από άντρες βουλευτές.

15 ΚΙΣΑ. Η Πολιτική Μηδενικής Ανοχής ενάντια στον Εθνικισμό, τις Διακρίσεις, το Ρατσισμό και το Φασισμό Δεν Περιορίζεται σε «Ποινικές Διώξεις» 27 Μαρτίου 2014. <http://kisa.org.cy/27-03-2014-%CE%B7-%CF%80%CE%B F%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BC%CE%B7 %CE%B4%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE% CF%82-%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%87%CE%AE%CF%82-%CE%B5%CE%BD%CE%AC%CE%BD%CF%84%CE%B9/>

Τυπικά και καθόλου τυχαία, είναι συνήθως οι ίδιοι βουλευτές που δεν διστάζουν να παραλείψουν τις νομικές υποχρεώσεις τους (όπως πληρωμή προστίμων κ.ά.) ή και να παραβούν το νόμο, χρησιμοποιώντας τη βουλευτική ασυλία ως ασπίδα για την προώθηση απαράδεκτων θέσεων και πράξεων τους, θεωρώντας εαυτούς υπεράνω νόμου. Είναι επίσης οι ίδιοι που συχνά εκφράζονται και κρασιστικά εντός της Βουλής ή/και δημόσια.»¹⁶

Το περιστατικό πήρε μεγάλη δημοσιότητα, αλλά τα πολιτικά κόμματα είτε τήρησαν σιωπή είτε έκαναν χλιαρές δηλώσεις καταγγέλλοντας «τα γεγονότα» χωρίς να τα κατονομάζουν και ουσιαστικά διαγράφοντας την έμφυλη και σεξιστική διάσταση της επίθεσης. Ο τρόπος με τον οποίο η πλειονότητα των μέσων ενημέρωσης παρουσίασε αυτή τη σεξιστική επίθεση είναι επίσης ενδεικτικός. Τα περισσότερα δημοσιεύματα έκαναν αναφορά σε «καβγά μεταξύ βουλευτών» και σε «περιστατικό», στο οποίο δράστης και θύμα εξισώνονταν ως «πρωταγωνιστές του περιστατικού». Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης απόκρυψαν, επίσης, τη σεξιστική και έμφυλη διάσταση της επίθεσης.¹⁷

Ένα κομμάτι της κοινωνίας αντέδρασε πιο ενεργά. Εκτός από το κοινό δελτίο τύπου από ομάδα ΜΚΟ, αμέσως μετά τη σεξιστική επίθεση ξεκίνησε επίσης μια καμπάνια που ζητούσε από τον Γενικό Εισαγγελέα να άρει τη βουλευτική ασυλία του δράστη, ώστε αυτό να είναι υπόλογος για τις πράξεις του στο δικαστήριο.¹⁸ Η ομάδα ΜΚΟ στήριξε την

καμπάνια ζητώντας από το κοινό να την υπογράψει.¹⁹

Η βουλευτριά Ειρήνη Χαραλαμπίδου υποβάλε καταγγελία στην αστυνομία σε σχέση με την επίθεση. Η αστυνομία εξέτασε την υπόθεση και με βάση τα ευρήματά της εισηγήθηκε στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας την άρση της ασυλίας του Ανδρέα Κυπριανού και τη δίωξη του για: 1) κάπνισμα σε χώρο μη καπνιστών στην Βουλή των Αντιπροσώπων, 2) δημόσια εξύβριση και 3) άσεμνη επίθεση εναντίον γυναίκας, αφού παράνομα και άσεμνα τοποθέτησε το κινητό του τηλεφώνου κάτω από τη φούστα της βουλευτριάς Ειρήνης Χαραλαμπίδου για τη φωτογραφίσει. Δυστυχώς, ο Γενικός Εισαγγελέας αποφάσισε να μην ασκήσει δίωξη κατά της υπόθεσης, υποστηρίζοντας ότι «δεν θα ήταν προς το δημόσιο συμφέρον να αποταθεί προς το Ανώτατο Δικαστήριο απασχολώντας την Πλήρη Ολομέλεια με υποβολή αιτήματος για άρση ασυλίας μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων και άδεια ποινικής δίωξης σε σχέση με τα πιο πάνω, ήσσονος σοβαρότητας αδικήματα τα οποία είναι αποτέλεσμα μιας επιπόλαιας συμπεριφοράς η οποία έτυχε ήδη δημόσιας σπληνίτευσης και κριτικής» και συμπλήρωνε ότι «δόθηκαν επίσης οδηγίες όπως για το αδίκημα του καπνίσματος σε δημόσιο χώρο εκδοθούν εξώδικα εναντίον των εμπλεκόμενων βουλευτών».²⁰

Παρόλα αυτά, ο Αντρέας Κυπριανού επανεξελέγη βουλευτής στις εκλογές του 2016.

16 ΚΙΣΑ, Accept LGBTI - Cyprus, Όμιλος Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας, Caritas Cyprus Migrants Center, Cyprus Community Media Centre, Cyprus Stop Trafficking. Κοινή Ανακοίνωση Ομάδας ΜΚΟ – Σεξιστική Επίθεση στην Βουλή και Σεξισμός στην κοινωνία. <http://kisa.org.cy/%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%AE-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%AF%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7-%CE%BF%CE%BC%CE%AC%CE%B4%CE%B1%CF%82-%CE%BC%CE%BA%CE%BF-%CF%83%CE%B5%CE%BE%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA/>

17 Ibid

18 Άρον της Βουλευτικής Ασυλίας του Βουλευτή Α. Κυπριανού. <http://tinyurl.com/grbeb3p>

19 ΚΙΣΑ, Accept LGBTI - Cyprus, Όμιλος Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας, Caritas Cyprus Migrants Center, Cyprus Community Media Centre, Cyprus Stop Trafficking. Πέραν των 700 προσώπων απαιτούν με την υπογραφή τους την άρση της κοινοβουλευτικής ασυλίας του βουλευτή Ανδρέα Κυπριανού. <http://kisa.org.cy/%CF%80%CE%AD%CF%81%CE%B1%CE%BD-%CF%84%CF%89%CE%BD-700-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%8E%CF%80%CF%89%CE%BD-%CE%B1%CF%80%CE%B1%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%8D%CE%BD-%CE%BC%CE%B5-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%85%CF%80/>

20 Dialogos. Πλήρως Δικαιωμένη η Χαραλαμπίδου, Διαρροή Πορίσματος της Αστυνομίας 5 Ιανουαρίου 2016. <http://dialogos.com.cy/blog/antreas-kiprianou-retsouli-pou-enna-pis-gia-anthropakia/#.V9KPoPB94dU>

Ρατσιστικό περιστατικό εναντίον γυναίκας αφρικανικής καταγωγής από γείτονες της Η κυρία Α.Ο. είναι αφρικανικής καταγωγής και ζει στην ΚΔ. Είναι παντρεμένη με Κύπριο και ζουν μαζί με τα μικρά παιδιά τους. Οι γείτονες της κυρίας Α.Ο. επανειλημμένα την πρόσβαλλαν και την απειλούσαν χρησιμοποιώντας ρατσιστική ρητορική και χειρονομίες, συμπεριλαμβανομένων ρατσιστικών σχολίων σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης.²¹ Ο κύριος Κ.Ν., σύζυγος της κυρίας Α.Ο., κατάγγειλε κάποια από αυτά τα περιστατικά στην αστυνομία, η οποία δεν έλαβε οποιαδήποτε άμεσα μέτρα για να προστατεύσει την ίδια και την οικογένειά της, να τιμωρήσει τις και τους δράστες, καθώς και να αποτρέψει την κλιμάκωση. Μετά την καταγγελία, η αστυνομία τους επισκέφτηκε και μίλησε μαζί τους και με τις και τους γείτονες, αλλά θεώρησε το θέμα ως «παρεξήγηση μεταξύ γειτόνων» και, ως εκ τούτου, δεν προχώρησε σε περαιτέρω έρευνα/ δράσεις, παρά τα σαφώς ρατσιστικά κίνητρα των γειτόνων. Η ρατσιστική συμπεριφορά συνεχίστηκε και συνολικά διήρκεσε περίπου ενάμιση χρόνο.

Στις 31 Οκτωβρίου 2012, μετά που οι γείτονες δημοσίευσαν κάποια σχόλια στο Facebook με υποτιμητικές και προσβλητικές αναφορές εναντίον της κυρίας Α.Ο., ο κύριος Κ.Ν. υπόβαλε και πάλι καταγγελία στην αστυνομία. Οι επί καθηκόντι αστυνομικοί απάντησαν ότι «η υπόθεση δεν ήταν αστυνομικής φύσης». Την ίδια νύχτα, η γειτόνισσα βγήκε στη βεράντα και φώναζε στην κυρία Α.Ο. “jungle woman” («γυναίκα της ζούγκλας»). Την επόμενη μέρα ξέσπασε καβγάς μεταξύ τους. Η διαμάχη κλιμακώθηκε και η αστυνομία κλήθηκε να επέμβει. Η αστυνομία κατέθεσε στο δικαστήριο ποινικές υποθέσεις για «επίθεση» και για «πρόκληση σοβαρής σωματικής βλάβης» εναντίον όλων. Η αστυνομία και πάλι δεν εξέτασε τα ρατσιστικά κίνητρα των επιθέσεων.

Ο κύριος Κ.Ν. υπόβαλε παράπονο στο Γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως και από τις

7/1/2016 η Αρχή Κατά των Διακρίσεων δημοσίευσε έκθεση η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «Η Αστυνομία, συνεπώς, παρότι είχαν τεθεί υπόψη της όλα τα στοιχεία που της το επέτρεπαν, δεν μπόρεσε να ανταποκριθεί στη διπλή αποστολή της, σε σχέση με τις ρατσιστικές συμπεριφορές: Μέσα από την έγκαιρη ανίχνευση και την αποτελεσματική ανταπόκριση, αφενός, να προστατεύσει το πρόσωπο που δέχτηκε τις ρατσιστικές προσβολές και, αφετέρου, να αποτρέψει επέκταση, εξάπλωση και γενίκευση της βίας.»²²

Το δικαστήριο καταδίκασε τον κύριο Κ.Ν. σε φυλάκιση πέντε μηνών για πρόκληση σοβαρής σωματικής βλάβης στη μητέρα της γειτόνισσας. Το δικαστήριο καταδίκασε επίσης τις/τους γείτονες, αλλά ανάστειλε τις ποινές τους. Ο κύριος Κ.Ν. φυλακίστηκε και άσκησε έφεση στο Ανώτατο Δικαστήριο κατά της απόφασης του δικαστηρίου. Στις 14/4/2016 το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε υπέρ του και ανάστειλε την ποινή του με τον συλλογισμό ότι η ποινή του θα πρέπει να ανασταλεί, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, την προηγούμενη ρατσιστική μεταχείριση της συζύγου του από τους γείτονες.²³

Ρατσιστική αντιμετώπιση ενός μετανάστη κρατουμένου από αστυνομικό

Το περιστατικό πήρε μεγάλη δημοσιότητα μετά που η ΚΙΣΑ δημοσίευσε σχετικό βίντεο.²⁴ Στις 24/4/16, μετά από διαμαρτυρία από κρατούμενους σε σχέση με την αυθαίρετη και παρανομη κράτησή τους, μία αστυνομικός, η οποία είναι φρουρός στο κέντρο κράτησης για άτυπους/ες μετανάστες/στρίες

22 Αρχή Κατά των Διακρίσεων. Έκθεση της Αρχής Κατά των Διακρίσεων αναφορικά με Περιστατικό Ρατσιστικού Name-Calling και τον Χειρισμό του από την Αστυνομία. 7 Ιανουαρίου 2016.

http://www.ombudsman.gov.cy/ombudsman/ombudsman.nsf/index_new/index_new?OpenForm

23 Ανώτατο Δικαστήριο. Απόφαση Επί της Έφεσης Νο 41/16. 14 Απριλίου 2016. http://www.cylaw.org/cgi-bin/open.pl?file=apofaseis/aad/meros_2/2016/2-201604-41-16.htm&qstring=%EA%F9%F3%F4*%20and%20%ED%E9%EA%EF%EB%1%EF*

24 ΚΙΣΑ. Βίντεο. <http://kisa.org.cy/urgent-need-to-combat-exploitation-rings-and-police-corruption/video-0-02-01-7798799935f023aa718ed00a24e82aceca8ae738ea3437842fa36d7a44c2f96d-v-1/>

21 ΚΙΣΑ. «Ο Ρατσισμός Πρέπει να Σταματήσει» - Θύμα Εγκλήματος Μίσους Αποκαλύπτει τις Εμπειρίες της. 25 Ιανουαρίου 2016. <https://www.youtube.com/watch?v=-5VDh2fYNg>

στην Μεννόγια, παρενόχλησε κρατούμενο χρησιμοποιώντας ρατσιστική, ισλαμοφοβική και σεξιστική ρητορική εναντίον του. Πιο συγκεκριμένα, η αστυνομικός φώναζε στον κρατούμενο: «Γαμώ τον Αλλάχ σου! Ρε γαμώ σε! Σε γαμάωωωω... [τραγουδιστά] Ρε γιε της πουτάνας! Η μάνα σου εν πουτάνα! Γαμώ τη μάνα σου! Με έναν μεγάλο πούτσο, ρε, με μεγάλο πούτσο! Τη μάνα σου! Ρε γαμώ σε, μπάσταρτε! Η μάνα σου πουτάνα! Η μάμα σου εν πουτάνα!» Συνάδελφοί της συμμετείχαν ενθαρρύνοντάς την.

Ένας άλλος κρατούμενος, ο W.K., βιντεογράφησε το συμβάν και έστειλε το βίντεο στην ΚΙΣΑ. Οι κρατούμενοι είπαν στην ΚΙΣΑ ότι θεωρούν το γεγονός αυτό ως αντίποινο και τιμωρητική πράξη γιατί τόλμησαν να ασκίσουν το δικαίωμά τους στη διαμαρτυρία.

Σύμφωνα με πληροφορίες της ΚΙΣΑ, η εν λόγω αστυνομικός ανήκει σε μια ευρύτερη ομάδα αστυνομικών που κακομεταχειρίζονται και εκφοβίζουν τους κρατούμενους στο κέντρο κράτησης στην Μεννόγια. Επιπλέον, είχε προηγουμένως τεθεί σε διαθεσιμότητα για ένα μικρό χρονικό διάστημα και στη συνέχεια μετατέθηκε σε διαφορετικό τμήμα της αστυνομίας. Ακόμα, άλλοι αστυνομικοί απειλίζουν τον κρατούμενο που η αστυνομικός παρενόχλησε στο βίντεο ότι αν έστελλε το βίντεο στην ΚΙΣΑ ή υπόβαλλε καταγγελία στην αστυνομία, θα τον κατηγορούσαν στο δικαστήριο και θα μεταφερόταν στις Κεντρικές Φυλακές.²⁵

Η αστυνομία έκανε δημόσιες δηλώσεις δίνοντας την εντύπωση ότι θα κινούσε πειθαρχική και ποινική δίωξη κατά της αστυνομικού. Επίσης, ανακοίνωσε ότι μετέθεσε την αστυνομικό από το κέντρο κράτησης στην Μεννόγια. Ωστόσο, η μετέθεσή της ήταν

στην πραγματικότητα ευνοϊκή, δεδομένου ότι τώρα εργάζεται σε γραφείο της αστυνομίας στην Λευκωσία. Επιπλέον, η ΚΙΣΑ δεν γνωρίζει να έχει ασκηθεί οποιαδήποτε επίσημη πειθαρχική και ποινική διαδικασία εναντίον της. Στην πραγματικότητα, ο κρατούμενος ο οποίος έστειλε το βίντεο στην ΚΙΣΑ πείστηκε από την αστυνομία και υπόγραψε δήλωση για εθελοντική επιστροφή σε έναν μήνα, αν και είναι ο βασικός μάρτυρας της υπόθεσης και η αστυνομία δεν έχει λάβει ακόμη κατάθεση από αυτόν.

Η Αστυνομία πυροβόλησε και τραυμάτισε έναν Τουρκοκύπριο

Στις 27/6/2014 αστυνομικοί στην Λάρνακα πυροβόλησαν και τραυμάτισαν έναν Τουρκοκύπριο. Η ΑΔΙΠΑ έλαβε καταγγελία και διερευνώντας το περιστατικό κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, δεδομένου ότι υπήρχε ζημία, ήταν δυνατόν να τεκμηριωθεί αδίκημα παράβασης του νόμου, αλλά συνιστούσε να μην ασκηθεί ποινική δίωξη εναντίον οποιουδήποτε μέλους της αστυνομίας, θεωρώντας ότι δεν θα ήταν δυνατό να προσδιοριστεί το όπλο από το οποίο προήλθε η σφαίρα. Ο Γενικός Εισαγγελέας συμφώνησε με το συμπέρασμα της ΑΔΙΠΑ. Η πιθανότητα το κίνητρο να ήταν το μίσος δεν εξετάστηκε ποτέ.²⁶

Ρατσιστική επίθεση εναντίον μεταναστών στο χωριό Ύψωνας

Στις 8 Ιουνίου 2008, στο χωριό Ύψωνας, περίπου 30 νεαροί Ελληνοκύπριοι επιτέθηκαν λεκτικά και σωματικά σε μετανάστες που ζουν στο χωριό. Δώδεκα νεαροί Ελληνοκύπριοι συνελήφθησαν, οι οποίοι, μετά τη σύλληψη τους, δήλωσαν στην αστυνομία ότι στόχος τους ήταν «να χτυπήσουν κάθε ξένο που συναντούσαν και να τους μάθουν να μην κάνουν φασαρίες». Ωστόσο, η Αστυνομία δεν τους κατηγορήσε για ρατσιστική βία, αλλά

25 ΚΙΣΑ. Επιτακτική Ανάγκη Πάταξης των Κυκλωμάτων Εκμετάλλευσης και Διαφθοράς στην Αστυνομία. 15 Ιουλίου 2016.

<http://kisa.org.cy/%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%84%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CE%B3%CE%BA%CE%B7-%CF%80%CE%AC%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%B7%CF%82-%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%BA%CF%85%CE%BA%CE%BB%CF%89%CE%BC/>

26 Ανεξάρτητη Επιτροπή για τη Διερεύνηση Ισχυρισμών και Παραπόνων Κατά της Αστυνομίας. Ετήσια Έκθεση 2014. Οκτώβριος 2014.
<http://www.iaiacap.gov.cy/iaiacap/iaiacap.nsf/All/5506E28A675D-ECBAC2257E030037473E?file/%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97%20%CE%91%CE%A1%CE%A7%CE%97%CE%A3%202014%20-%20%CE%A4%CE%95%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%9F.pdf?OpenElement>

για άλλες πιο ήπιες παραβάσεις, όπως κακόβουλη ζημιά σε περιουσία, πρόκληση πραγματικής σωματικής βλάβης, διμόσια επίθεση κ.λπ.

Ρατσιστική επίθεση και βία εναντίον μετανάστη από μέλη της αστυνομίας

Τον Φεβρουάριο του 2015, Κύπρια πολίτισσα κατάγγειλε στην ΚΙΣΑ ότι είχε δει δύο αστυνομικούς να φωνάζουν σε μετανάστη που περπατούσε μπροστά τους να σταματήσει και όταν ο μετανάστης γύρισε προς το μέρος τους, ο ένας από τους δύο αστυνομικούς τον χτύπησε τόσο σκληρά στο πρόσωπο που ο μετανάστης έπεσε στο έδαφος. Στη συνέχεια, οι αστυνομικοί πέρασαν χειροπέδες στον μετανάστη και τον συνέλαβαν, ενώ αυτός δεν αντιστάθηκε ούτε αντίδρασε καθόλου. Όταν η μάρτυρας εξέφρασε την αποδοκιμασία της προς τους αστυνομικούς, η απάντησή τους ήταν: «Ξέρεις τι έκαμε;» Όταν τους απάντησε πως ό,τι κι αν έκανε ο μετανάστης δεν θα μπορούσε να δικαιολογήσει την απρόκλητη βία εναντίον του, οι αστυνομικοί ισχυρίστηκαν ότι «δεν είχαν ασκήσει κανέναν είδους βία εναντίον του». Ο μετανάστης πολύ σύντομα απελάθηκε.

Η ΚΙΣΑ κατάγγειλε το περιστατικό στην Επιτροπή Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ombudsperson) καθώς και στην ΑΔΙΠΑ. Η ΑΔΙΠΑ ενημέρωσε την ΚΙΣΑ ότι θα σταματήσει την έρευνα καθώς δεν υπήρχαν αρκετά αποδεικτικά στοιχεία, δεδομένου ότι η μάρτυρας που κατάγγειλε το περιστατικό σταμάτησε να απαντά το τηλέφωνό της.

Όπως η ΚΙΣΑ επισήμανε σε σχετικό δελτίο τύπου, η συνεχής χρήση βίας από την αστυνομία δεν αποτελεί έκπληξη, «αφού μέχρι σήμερα οι αρμόδιες Αρχές έδειξαν είτε έλλειψη πολιτικής βούλησης είτε αδυναμία να οδηγήσουν στη Δικαιοσύνη τέτοιες παράνομες συμπεριφορές από μέλη της Αστυνομίας.»²⁷

27 ΚΙΣΑ. Ρατσιστική Επίθεση και Βία Ενάντια σε Μετανάστη από την Αστυνομία. 20 Φεβρουαρίου 2015. <http://kisa.org.cy/%CF%81%CE%B1%CF%84%CF%83%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%B5%CF%80%CE%AF%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B2%CE%AF%CE%B1-%CE%B5%CE%BD%CE%AC%CE%BD%CE>

Επιθέσεις κατά Τουρκοκυπρίων από μαθητές 15 μαθητές, ηλικίας μεταξύ 16 και 18 ετών, συνελίφθηκαν για τρία περιστατικά επιθέσεων εναντίον Τουρκοκυπρίων κατά τη διάρκεια σχολικών διαδηλώσεων κατά της «ανακίρυνξης της Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου» τον Νοέμβριο του 2015. Οι μαθητές κατηγορήθηκαν για επίθεση και πρόκληση πραγματικής σωματικής βλάβης, κακόβουλες ζημιές, διατάραξη γαλήνης, υποκίνηση σε μίσος και βία, ρατσισμό και συνωμοσία για διάπραξη πλημμελήματος. Δύο Τουρκοκύπριοι τραυματίστηκαν ελαφρά κατά τη διάρκεια των επιθέσεων. Σε ένα περιστατικό, μαθητές επιτέθηκαν σε ένα αυτοκίνητο με τουρκοκυπριακές πινακίδες. Ο οδηγός κατάφερε να διαφύγει χωρίς να τραυματιστεί. Κατά το δεύτερο περιστατικό, μια ομάδα μαθητών έριξε πέτρες σε αυτοκίνητο και επιτέθηκε σε έναν άντρα και τον γιο του που βρίσκονταν μέσα στο αυτοκίνητο. Ο άντρας τραυματίστηκε και το αυτοκίνητο υπέστη ζημιές. Μαθητές κατά τη διάρκεια του τρίτου περιστατικού τραυματίσαν Τουρκοκύπριο στο μάτι. Ο υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, μιλώντας στο κρατικό ραδιόφωνο, μείωσε τα ρατσιστικά επεισόδια υποστηρίζοντας ότι «κάποιοι από τους υπόπτους είχαν πειθαρχικά θέματα, ας το πω έτσι». Ο επικεφαλής της ΟΕΑΜΕΚ, η οποία είναι η συντεχνία των καθηγητών και καθηγητριών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αναγνώρισε την ύπαρξη «εξτρεμιστικών οργανώσεων» μέσα στα σχολεία, αλλά προσπάθησε να αφαιρέσει τυχόν ευθύνες από το εκπαιδευτικό σύστημα, λέγοντας ότι «τα βιβλία μπορεί να μην είναι το καλύτερα, αλλά δεν προωθούν το μίσος».²⁸

Η ΚΙΣΑ τόνισε στο δελτίο τύπου της σχετικά με το περιστατικό ότι «τέτοια φαινόμενα αποτελούν την κορυφή του παγόβουνου σε μια κοινωνία, στην οποία καλλιεργείται και προωθείται ο εθνικισμός, ο σοβινισμός, ο ρατσισμός και η μισαλλοδοξία» και ότι

F%84%CE%B9%CE%B1-%CF%83%CE%B5/

28 Cyprus Mail. Η Αστυνομία κατηγορήσε και άφησε ελεύθερους εννέα μαθητές για τις επιθέσεις εναντίον Τουρκοκυπρίων (εννήμερωσ 4). 19 Νοεμβρίου 2015. <http://cyprus-mail.com/2015/11/19/pupils-released-turkish-cypriots/>

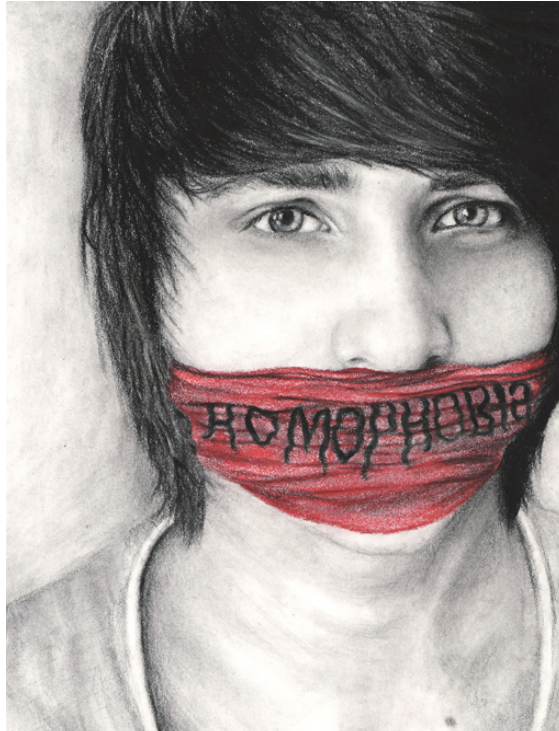
«είναι κάπως παράδοξο να δηλώνουμε συγκαλονισμένοι και εμβρόντητοι από επιθέσεις με ρατσιστικά και εθνικιστικά κίνητρα, δεδομένου ότι ο εθνικισμός και ο ρατσισμός ανέκαθεν καλλιεργούνται και συντηρούνται στα πλαίσια της «εθνοκεντρικής» εκπαίδευσης και του δημόσιου «πατριωτικού» πολιτικού λόγου. »²⁹

Ομοφοβική επίθεση στην Λευκωσία – 2016

Ένας 32χρονος άντρας ήταν το θύμα μιας ομοφοβικής επίθεσης στις 6 Φεβρουαρίου 2016, στην Λευκωσία. Η επίθεση συνέβη στις

3:00 το πρωί. Το θύμα συνάντησε δύο άντρες σε ένα αρτοποιείο και κανόνισε συνάντηση μαζί τους λίγο αργότερα σε έναν κοντινό χώρο στάθμευσης. Όταν πήγε στη συνάντηση, έξι άντρες (οι δύο που είχε συναντήσει νωρίτερα στο αρτοποιείο και άλλοι τέσσερις) του επιτέθηκαν και τον χτύπησαν προκαλώντας του σοβαρές κακώσεις. Ο νεαρός μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο, όπου νοσηλεύτηκε για μια ημέρα. Το περιστατικό καταγγέλθηκε στην αστυνομία, αλλά δεν υπήρξαν διώξεις από τότε. Σύμφωνα με την αστυνομία, η υπόθεση είναι ακόμα υπό διερεύνηση.

29 ΚΙΣΑ. Οι πρόσφατες επιθέσεις κατά των Τουρκοκυπρίων αποτελούν μόνο την κορυφή του παγόβουνου. 20 Νοεμβρίου 2015. <http://kisa.org.cy/%CE%BF%CE%B9-%CF%80-%CF%81%CF%8C%CF%83%CF%86%CE%B1%CF%84%CE%B5%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CE%B8%CE%AD%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%BA/>

5) Συμπεράσματα και εισηγήσεις

Συμπεράσματα

Είναι προφανές από τα πιο πάνω ότι η Κύπρος δεν έχει υιοθετήσει καμία πολιτική ή μέτρα για την καταπολέμηση και την πρόληψη των εγκλημάτων μίσους. Το κράτος δεν διαθέτει ειδική νομοθεσία για τα εγκλήματα μίσους ως τέτοια και δεν υπάρχουν μηχανισμοί, σχέδια, ή ακόμη και σαφείς κατευθυντήριες γραμμές σε ισχύ για την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διερεύνηση και την τιμωρία των εγκλημάτων μίσους. Ταυτόχρονα, τα θύματα παραμένουν χωρίς κατάλληλη στήριξη. Δυστυχώς, τόσο τα εγκλήματα μίσους όσο και τα θύματα εγκλημάτων μίσους παραμένουν αόρατα.

Από νομική άποψη, η πρόσφατη τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα το 2015, η οποία ποινικοποιεί οποιαδήποτε συμπεριφορά που σκόπιμα και δημόσια υποκινεί τη βία ή/και το μίσος κατά ομάδας προσώπων ή μέλους μιας τέτοιας ομάδας, για λόγους σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου είναι ενθαρρυντική, αλλά όχι ικανοποιητική εξέλιξη. Ο Νόμος 134 (I)/2011 εξακολουθεί να αναγνωρίζει μόνο το ρατσιστικό ή/και ξενοφοβικό κίνητρο ως επιβαρυντική περίσταση για την επιβολή ποινής, χωρίς να προσδιορίζει οποιαδήποτε άλλη μορφή μίσους (για παράδειγμα την ομοφοβία, τον μισογυνισμό, την τρανσφοβία, την αναπηροφοβία) ως επιβαρυντικούς παράγοντες. Ωστόσο, ακόμη και σε σχέση με το ρατσιστικό ή/και ξενοφοβικό κίνητρο, το οποίο ο νόμος ορίζει σαφώς ως επιβαρυντικό παράγοντα, πολύ λίγες περιπτώσεις διώκονται με βάση τον Νόμο 134 (I)/2011.

Όσον αφορά τη δίωξη και την αναφοράς εγκλημάτων μίσους, για τις οποίες οι YEN είναι επίσημα υπεύθυνες, είναι μια πολύ θετική εξέλιξη το γεγονός ότι η αστυνομία έχει εννιμερώσει και βελτιώσει το αρχείο της. Πρέπει να αναγνωριστεί ότι η αστυνομία έχει κάνει προσπάθειες για τη βελτίωση του αρχείου της για τα εγκλήματα μίσους με τη διάθεση δεδομένων με λεπτομέρειες για την περίοδο 2005 έως 2015. Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι τα στατιστικά στοιχεία είναι πολύ μακριά

από το να αντανακλούν τις πραγματικότητες των εγκλημάτων μίσους στην Κύπρο. Είναι προφανές ότι η αστυνομία δεν έχει γνώσεις για τον εντοπισμό και τη διερεύνηση των περιστατικών εγκλημάτων μίσους. Τα περισσότερα εγκλήματα μίσους αντιμετωπίζονται απλώς ως αδικήματα στο πλαίσιο του γενικού ποινικού κώδικα χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κίνητρο/α μίσους. Ως αποτέλεσμα, τα περισσότερα περιστατικά εγκλημάτων μίσους παραμένουν άγνωστα και συνεπώς δεν διώκονται και παραμένουν ουσιαστικά αόρατα. Είναι προφανές ότι η αστυνομία δεν έχει γνώσεις για τον εντοπισμό και τη διερεύνηση των περιστατικών εγκλημάτων μίσους. Τα περισσότερα εγκλήματα μίσους αντιμετωπίζονται απλώς ως αδικήματα στο πλαίσιο του γενικού ποινικού κώδικα χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κίνητρο/α μίσους. Ως αποτέλεσμα, τα περισσότερα περιστατικά εγκλημάτων μίσους παραμένουν άγνωστα και, συνεπώς, δεν διώκονται και παραμένουν ουσιαστικά αόρατα.

Τα θύματα των εγκλημάτων μίσους παραμένουν αόρατα και δεν στηρίζονται καθώς δεν υπάρχουν επαρκή μέτρα ή δομές για να καλύψουν τις ανάγκες τους και να τα στηρίξουν. Συχνά είναι άτομα που ανήκουν στις ήδη ευάλωτες ομάδες (για παράδειγμα μετανάστες/στες, πρόσφυγες, ΛΟΑΤΙΚ* άτομα, ανάπηρα άτομα), τα οποία φοβούνται περαιτέρω περιθωριοποίηση/στιγματισμό/βία εναντίον τους και τα οποία, ως εκ τούτου, προτιμούν να παραμένουν αόρατα και να μην καταγγέλλουν είτε τη βία εναντίον τους είτε τους λόγους αυτής της βίας, όταν υπάρχει κίνητρο μίσους. Σε πολλές περιπτώσεις, τα ίδια τα θύματα δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν/δεν συνειδητοποιούν ότι έχουν πέσει θύματα ενός εγκλήματος μίσους. Αυτός είναι και ο λόγος που είναι πολύ σημαντικό για τις αρχές να είναι σε θέση να προσδιορίζουν τα εγκλήματα μίσους και να στηρίζουν και να προστατεύουν αποτελεσματικά τα θύματα.

Είναι προφανές ότι η Κύπρος χρειάζεται επειγόντως να σχεδιάσει και να θεσπίσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για την πρόληψη και

καταπολέμηση όλων των μορφών εγκλημάτων μίσους, έχοντας την στήριξη των θυμάτων στο επίκεντρό του. Για να επιτευχθεί αυτό, η ενεργός συμμετοχή και η συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών, ιδιαίτερα των εκπροσώπων των ευάλωτων κοινοτήτων και ομάδων (κοινοίτες και οργανώσεις/ ομάδες μεταναστών/στών και προσφύγων, ΛΟΑΤΙΚ* οργανώσεις/ ομάδες, οργανώσεις/ ομάδες ανάπηρων ατόμων, γυναικείες οργανώσεις/ ομάδες) είναι υψίστης σημασίας.

Εισηγήσεις

- Θεσμοθέτηση στρατηγικών και πολιτικών για την καταπολέμηση των εγκλημάτων μίσους.
- Αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των θυμάτων των εγκλημάτων μίσους, μέσω μιας διαθεματικής ανάλυσης που θα λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη τις μετανάστες, τους μετανάστες, τις/ τους πρόσφυγες, τις γυναίκες, τα ΛΟΑΤΙΚ* άτομα και τα ανάπηρα άτομα.
- Συλλογή δεδομένων σε συνεργασία με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και όχι μόνο από τα αρχεία της αστυνομίας.
- Εκπαίδευση των ΥΕΝ σε τακτική βάση σχετικά με τα εγκλήματα μίσους, συμπεριλαμβανομένης της ασυνείδητης προκατάληψης, και εστιάζοντας στην εφαρμογή του νόμου. Η εξειδικευμένη εκπαίδευση για τον εντοπισμό, την καταγραφή, πρόληψη και καταπολέμηση των εγκλημάτων μίσους πρέπει να είναι υποχρεωτική για όλες και όλους τις/τους αστυνομικούς πρώτης γραμμής, ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα θύματα εγκλημάτων μίσους θα είναι σε θέση να καταγγέλλουν τα εγκλήματα μίσους.
- Εκπαίδευση των διωκτικών αρχών με επίκεντρο την εφαρμογή του νόμου, έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι τα εγκλήματα μίσους θα διώκονται και θα τιμωρούνται για αυτό ακριβώς που είναι.
- Να θεσπιστούν σαφείς και ανεξάρτητοι μηχανισμοί για την παρακολούθηση της χρήσης πρακτικών που βασίζονται σε ρατσιστικές διακρίσεις, όπως η ρατσιστική στόχευση (ethnic profiling), από

την αστυνομία.

- Εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας, ώστε να μπορούν να εντοπίζουν πιθανά θύματα εγκλημάτων μίσους και να τα στηρίζουν.
- Παροχή νομικής αρωγής και ανεξάρτητης συνδρομής στα θύματα των εγκλημάτων μίσους, ώστε να τους δοθεί η δυνατότητα να ασκούν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους.
- Βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των ΟΚΠ και των ΥΕΝ για σκοπούς διερεύνησης περιστατικών εγκλημάτων μίσους.
- Ο Νόμος 134 (Ι)/2011 πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να ορίζει, εκτός από ρατσιστικά ή/και ξενοφοβικά κίνητρα, και άλλα κίνητρα μίσους, και συγκεκριμένα την ομοφοβία, τον σεξισμό, την τρανσφοβία, την αναπηροφοβία και τις ηλικιακές διακρίσεις, ως επιβαρυντικούς παράγοντες στην επιβολή ποινής.
- Ο Ποινικός Κώδικας θα πρέπει να προβλέπει υψηλότερες και αυστηρότερες ποινές για τα εγκλήματα μίσους.
- Η ΑΔΠΠΑ πρέπει να ασκεί αποτελεσματικά το ρόλο της ως αρχή υπεύθυνη για τη διερεύνηση καταγγελιών εναντίον μελών της αστυνομίας και ιδιαίτερα όταν οι καταγγελίες αφορούν εγκλήματα μίσους.

Λευκωσία, Αύγουστος 2016

Συγγραφέας: Αντριάνα Κόσσυβα - ΚΙΣΑ,

Κίνηση για Ισότητα, Στήριξη, Αντιρατσισμό

45

